

Milieu op *maat*

Milieuzorg bij Stichting Jeugdformaat

Lisa Beekhuis

Academie voor Facility Management / Stichting Jeugdformaat

27 mei 2008

Milieu op *maat*

Milieuzorg bij Stichting Jeugdformaat

Auteur: Lisa Beekhuis

Studentnummer: 20040965

Jaar van uitgave: 2008

Opdrachtgever: Stichting Jeugdformaat
Fleminglaan 16
2289 CP Rijswijk

Opleiding: Haagse Hogeschool
Academie voor Facility Management
Johanna Westerdijkplein 75
2521 EN Den Haag

Stagebegeleider: Tom Bertens

Docent-begeleider: Wouter Floris

Medebeoordelaar: Annelies Schnetz

Afstudeerprofiel: Arbo, milieu en veiligheid

Periode onderzoek: Februari 2008 – juni 2008

Auteursreferaat

Onderzoek naar het vraagstuk op welke wijze **Stichting Jeugdformaat** om kan gaan met het **milieu**. Achterliggende doelstelling is voldoen aan **milieuwet en regelgeving** en de eisen van het **Harmonisatie Kwaliteit in de Zorgsector certificaat**.

De belangrijkste **aanbeveling** is dat er op het gebied van milieu niet veel meer moet worden gedaan dan voldoen aan **milieuwet** en **regelgeving**. Bij Stichting Jeugdformaat moet er vooral voor gezorgd worden dat de medewerkers **milieubewust** handelen en dat er wordt samengewerkt met **milieuvriendelijk handelende leveranciers**.

Indexreferaat

FM, scriptie, jeugdzorg, milieu, milieuwet en regelgeving, HKZ certificaat

Managementsamenvatting

Stichting Jeugdformaat is gespecialiseerd in de jeugdhulpverlening in het stadsgewest Haaglanden.

Stichting Jeugdformaat biedt professionele hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders die het zelf niet redden door moeilijkheden thuis, op school of met zichzelf.

Voor het Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ) certificaat dient binnen Stichting Jeugdformaat nog aandacht besteed te worden op het gebied van milieu. De stichting wilde dat er onderzoek werd verricht naar waar Stichting Jeugdformaat aan dient te voldoen volgens de wet en regelgeving en het HKZ certificaat. Deze maatregelen dienen aan te sluiten bij de missie, visie en doelstellingen van de organisatie.

Op welke wijze kan Stichting Jeugdformaat op een verantwoorde manier omgaan met het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de geldende wet- en regelgeving, het certificaat van Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector, en de wensen en eisen van Stichting Jeugdformaat?

Bij het uitvoeren van het onderzoek is vooral gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek. Hieronder vallen het theoretisch onderzoek, deskresearch, observaties, interviews, de enquête en een organisatievergelijking.

De belangrijkste conclusies na het onderzoek zijn:

- De bedrijfsvoering van Stichting Jeugdformaat heeft geen tot weinig negatieve gevolgen voor het milieu;
- Stichting Jeugdformaat wil geen 'groene' organisatie worden;
- Medewerkers van de stichting moeten niet te veel belast worden met milieuaspecten, maar moeten zich volledig kunnen richten op de hulpverlening;
- Wet en regelgeving is nog niet toegepast in de organisatie en wordt ook nog niet in de organisatie geborgd. Tevens wordt nog niet aan alle voorschriften van het Activiteitenbesluit Milieubeheer voldaan;
- Stichting Jeugdformaat heeft nog niets vastgelegd op het gebied van milieu, milieuzorg vindt versnipperd plaats.

Aan de hand van de conclusies die zijn getrokken zijn er aanbevelingen opgesteld. De belangrijkste aanbevelingen zijn hieronder weergegeven:

- Milieubeleid opstellen voor de organisatie en deze kenbaar maken bij de medewerkers;
- De afdeling huisvesting & facilitair beheer verantwoordelijk stellen voor de milieuaspecten;
- Wet en regelgeving zal blijvend gecontroleerd, toegepast en geborgd moeten worden;
- Samenwerken met milieuvriendelijke leveranciers;
- Bij de inkoop van producten dient er gelet te worden op de milieuvriendelijkheid;
- Bewustwordingscampagne om milieu binnen de organisatie onder de aandacht te brengen.

Voorwoord

Ter afronding van de opleiding Facility Management aan de Haagse Hogeschool is in opdracht van Stichting Jeugdformaat deze scriptie geschreven. Het onderzoek vond plaats in de periode van 4 februari 2008 tot 27 mei 2008.

Het onderzoek heeft betrekking op de wijze waarop Stichting Jeugdformaat om kan gaan met het milieu. Hierbij moet waarbij rekening worden gehouden met de wet en regelgeving, de eisen van Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorg (HKZ) en de eisen en wensen van Stichting Jeugdformaat. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek zijn adviezen geformuleerd.

Bij deze wil ik graag mijn stagebegeleider vanuit Stichting Jeugdformaat, dhr. T. Bertens bedanken voor de goede begeleiding en ondersteuning tijdens de afstudeerperiode. Daarnaast wil ik de hele afdeling huisvesting & facilitair beheer bedanken voor alle informatie die zij mij gegeven hebben en de gezelligheid!

Dhr. Drs. W. Floris wil ik graag ook bedanken voor de goede begeleiding vanuit school. De snelle reacties en het goede commentaar werden erg op prijs gesteld. Ook wil ik mevr. A. Schnetz bedanken omdat zij de taak als medebeoordelaar naar wens heeft uitgevoerd.

Uiteraard gaat ook mijn dank uit naar alle mensen die mijn verslag hebben gelezen en commentaar hebben gegeven.

Deze afstudeerperiode heb ik erg veel geleerd en is erg interessant geweest. Met veel plezier en gezelligheid heb ik mijn afstudeeropdracht bij Stichting Jeugdformaat uitgevoerd en afgerond.

Lisa Beekhuis

Rijswijk, 27 mei 2008

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Hoofdstuk 1 Methoden van onderzoek.....	3
1.1 Opdracht	3
1.1.1 Aanleiding van de opdracht.....	3
1.1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	3
1.2 Onderzoeksverantwoording	4
1.2.1 Theoretisch onderzoek.....	4
1.2.2 Empirisch onderzoek.....	5
Hoofdstuk 2 Stichting Jeugdformaat.....	7
2.1 Branche.....	7
2.2 Primair proces.....	7
2.2.1 Hulpverlening	8
2.2.2 Missie en visie	8
2.2.3 Organisatiecultuur / structuur	9
2.3 Huisvesting & facilitair beheer.....	9
2.3.1 Disciplines	10
2.3.2 Missie en visie huisvesting & facilitair beheer	10
2.3.3 Leveranciers.....	11
Hoofdstuk 3 Theoretisch kader	12
3.1 Wet en regelgeving	12
3.1.1 Wet Milieubeheer	12
3.1.2 Milieuvergunning	12
3.1.3 Algemene Maatregelen van Bestuur	13
3.2 Bedrijfsinterne milieuzorg.....	14
3.2.1 Milieuzorgsysteem	14
3.2.2 Milieubeleid	15
3.3 HKZ certificatie.....	16
3.4 Subsidies	16
3.5 Overige milieuaspecten	17
3.5.1 Afvalscheiding	17
3.5.2 Energie	18
3.5.3 Energielabel	18
3.6 Weerstand en communicatie bij veranderingen.....	19

Hoofdstuk 4	Huidige situatie - Intern onderzoek	21
4.1	Wet en regelgeving	21
4.1.1	Afval	21
4.1.2	Omgeving	21
4.1.3	Energie	22
4.1.4	Vervoer	22
4.1.5	Geluid	23
4.2	Milieubeleid	23
4.3	Inkoop	23
4.4	Subsidies	23
4.5	Gesprek hoofd huisvesting & facilitair beheer	23
4.6	Milieugedragscan	24
Hoofdstuk 5	Huidige situatie - Extern onderzoek	26
5.1	Leveranciers	26
5.1.1	Hectas	26
5.1.2	Van Gansewinkel	26
5.1.3	Lyreco	27
5.1.4	Ikea	27
5.1.5	Rocor	27
5.1.6	Autobar	28
5.1.7	NUON	28
5.2	Organisatievergelijking soortgelijke organisaties en Facilicom	28
5.2.1	Organisaties uit de Jeugdzorgbranche	29
5.2.2	Facilicom	29
5.2.3	De vergelijking	30
5.3	Gesprek met Bedrijfsmilieudienst Haaglanden BV	30
Hoofdstuk 6	Conclusies en aanbevelingen	31
6.1	Conclusies	31
6.2	Aanbevelingen	32
Hoofdstuk 7	Consequenties van de aanbevelingen	38
7.1	Organisatorische consequenties	38
7.2	Personele consequenties	38
7.3	Financiële consequenties	39
Bronvermelding		40

Inleiding

Tijdens een interne audit, die is uitgevoerd ter voorbereiding op het behalen van het certificaat van Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ), is naar voren gekomen dat op het gebied van milieu nog geen aandacht is besteed binnen Stichting Jeugdformaat. In de milieuwet- en regelgeving zijn wel richtlijnen gegeven waar een organisatie minimaal aan moet voldoen.

Onderzocht is waar Stichting Jeugdformaat aan dient te voldoen en waar de stichting eventueel nog extra maatregelen moet, kan en wil nemen. Deze maatregelen dienen aan te sluiten bij de missie, visie en doelstellingen van de organisatie. Daarnaast wilde de afdeling huisvesting & facilitair beheer zien hoe de bewustwording van de medewerkers van Stichting Jeugdformaat kan worden vergroot.

De afdeling huisvesting & facilitair beheer wilde graag stichtingbreed aanbevelingen zien. De uitkomst van het onderzoek is een adviesrapport en een plan van aanpak.

Er is de laatste tijd een toenemende belangstelling voor het milieu. Dit heeft de volgende oorzaken¹:

- Er is een groeiend besef bij organisaties dat zij verantwoording moeten dragen voor de milieuschade die de onderneming veroorzaakt;
- Het is goed voor het imago van het bedrijf om aandacht te besteden aan het milieu;
- Door wet en regelgeving verplicht de overheid bedrijven om milieumaatregelen te nemen;
- Milieumaatregelen zullen een positief effect hebben op de kostenbeheersing;
- Efficiencyoverwegingen kunnen worden genomen. Bijvoorbeeld door verspilling van materialen tegen te gaan.

Om te komen tot een juist eindresultaat werd de volgende probleemstelling gehanteerd:

Op welke wijze kan Stichting Jeugdformaat op een verantwoorde manier omgaan met het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de geldende wet- en regelgeving, het certificaat van Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector, en de wensen en eisen van Stichting Jeugdformaat?

Er zijn verschillende opvattingen over het begrip milieu. In dit verslag betekent milieu 'omgeving'. Een omgeving omvat iets dat in het midden staat. In deze scriptie wordt als middelpunt gezien de mens. Er kan dus gezegd worden dat het milieu de natuurlijke omgeving van de mens omvat zoals het water, de lucht, de bodem, andere levende organismen en de levende natuur².

¹ ir. P. Voskamp.: Handboek kantoorinnovatie ergonomie en milieu. 5^e herziene druk, Den Haag: Sdu uitgevers, 2000, ISBN 9012089573

² Meijden, van der D.: Milieurecht in de praktijk Wolters Noordhoff Groningen - Houten, vierde druk, 2002, ISBN 900143102

De volgende begrippen hebben ook te maken met het begrip milieu:

- Milieuzorg → De organisatie houdt in de dagelijkse praktijk rekening met de gevolgen voor het milieu³;
- Milieubeheer → Zorg voor het milieu ter voorkoming van milieubederf⁴;
- Milieubewust → Zich bewust zijn van de waarde van een goed leefmilieu en van de gevaren die dit bedreigen⁵;
- Milieubeleid → Wijze van behandeling van een zaak met betrekking tot de gevolge of te volgen beginselen of gedragslijn⁶.

De doelgroep van dit rapport is in eerste instantie Stichting Jeugdformaat. Aan de hand van dit rapport kan de stichting verder met het traject voor de invoering van onderdelen van milieuzorg in de organisatie. Ten tweede is dit rapport geschreven voor de academie voor Facility Management van de Haagse Hogeschool in de vorm van een afstudeeropdracht. Daarnaast dient het rapport voor andere geïnteresseerden als informatiebron voor de invoering van een milieubeleid in een organisatie.

De volgende hoofdstukken van het adviesrapport komen in onderstaande volgorde aan bod:

- Hoofdstuk 1: Methoden van onderzoek;
- Hoofdstuk 2: Stichting Jeugdformaat;
- Hoofdstuk 3: Theoretisch kader;
- Hoofdstuk 4: Huidige situatie – intern onderzoek;
- Hoofdstuk 5: Huidige situatie – extern onderzoek;
- Hoofdstuk 6: Conclusies en aanbevelingen;
- Hoofdstuk 7: Consequenties van de aanbevelingen;
- Hoofdstuk 8: Plan van aanpak.

³ <http://www.sbr.nl/default.aspx?ctid=2326> (8 mei 2008)

⁴ <http://www.vandale.nl/vandale/opzoeken/woordenboek/?zoekwoord=milieu> (8 mei 2008)

⁵ <http://www.vandale.nl/vandale/opzoeken/woordenboek/?zoekwoord=milieu> (8 mei 2008)

⁶ <http://www.vandale.nl/vandale/opzoeken/woordenboek/?zoekwoord=beleid> (8 mei 2008)

Hoofdstuk 1 Methoden van onderzoek

Voordat met een onderzoek gestart kan worden, dient van te voren goed te worden nagedacht over de methoden die gebruikt gaan worden om te komen tot een goed eindresultaat met concrete aanbevelingen. In dit hoofdstuk wordt de basis van het onderzoek weer gegeven. Allereerst wordt de opdracht toegelicht waarop vervolgens wordt ingegaan op de onderzoeksopzet.

1.1 Opdracht

De afdeling huisvesting & facilitair beheer heeft opdracht gegeven onderzoek te doen naar de milieuaspecten binnen Stichting Jeugdformaat. De afdeling ziet graag adviezen over wat er gedaan en verbeterd kan worden op het gebied van milieu.

1.1.1 Aanleiding van de opdracht

Tijdens een interne audit die is uitgevoerd in 2007, ter voorbereiding op het behalen van het HKZ certificaat, is naar voren gekomen dat op het gebied van milieu nog niets is vastgelegd binnen Stichting Jeugdformaat. In de wet- en regelgeving zijn wel richtlijnen gegeven waar een organisatie minimaal aan moet voldoen.

Onderzocht is waar Stichting Jeugdformaat aan dient te voldoen en waar de stichting eventueel nog extra maatregelen moet, kan en wil nemen. Deze maatregelen moesten aansluiten bij de missie en visie van de organisatie⁷. Daarnaast wilde de afdeling huisvesting & facilitair beheer dat onderzocht werd in hoeverre het van belang is dat de medewerkers milieubewust worden en milieubewust gaan handelen.

De afdeling huisvesting & facilitair beheer wilde graag stichtingbreed aanbevelingen zien. Het onderzoek zal resulteren in een adviesrapport en een plan van aanpak.

1.1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

De probleemstelling voor dit onderzoek was als volgt:

Op welke wijze kan Stichting Jeugdformaat op een verantwoorde manier omgaan met het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de geldende wet- en regelgeving, het certificaat van stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector, en de wensen en eisen van Stichting Jeugdformaat?

Voor dit onderzoek waren de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Wat is het primaire proces van Stichting Jeugdformaat?
- Wat is de huidige situatie met betrekking tot milieuaspecten bij Stichting Jeugdformaat?
- Wat zeggen de theorie en de wet over het milieu?

⁷ Zie paragraaf 2.2.2 Missie en visie

- Wat stelt Stichting Jeugdformaat voor eisen en wensen met betrekking tot het milieu?
- Wat zijn de conclusies die getrokken kunnen worden na het uitvoeren van het onderzoek?
- Wat zijn de aanbevelingen op het gebied van milieu?
- Wat zijn de organisatorische, personele en financiële consequenties die volgen uit de aanbevelingen?
- Hoe zal het plan van aanpak met betrekking tot het milieu eruit komen te zien?

1.2 Onderzoeksverantwoording

De uitvoering van een onderzoek dient verantwoord te worden in een onderzoeksverantwoording. Hierdoor kan de kwaliteit van de gehanteerde methoden en technieken inzichtelijk worden gemaakt⁸. Onderzoek is onmisbaar om een antwoord te kunnen geven op de probleemstelling en de onderzoeksvragen. Er waren twee soorten onderzoek mogelijk tijdens dit onderzoek; kwalitatief- en kwantitatief onderzoek.

Bij het uitvoeren van deze opdracht is gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek. In het 'Basisboek Kwalitatief Onderzoek', van Baarda en de Goede, wordt kwalitatief onderzoek omschreven als: 'onderzoek waarmee je overwegend gebruik maakt van gegevens van kwalitatieve aard en dat als doel heeft onderzoekproblemen in of van situaties, gebeurtenissen en personen te beschrijven en te interpreteren⁹. 'Wat', 'hoe' en 'waarom' vragen staan centraal bij onderzoeken van kwalitatieve aard en niet de 'hoeveel' en 'hoe groot' vragen zoals bij kwantitatief onderzoek. Er is wel ruimte voor kwantitatieve elementen in een kwalitatief onderzoek. Dit omdat kwalitatief en kwantitatief onderzoek vaak in elkaar overlopen. Bij een kwalitatief onderzoek wordt gebruik gemaakt van theoretisch en empirisch onderzoek. Er is gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek aangezien bij deze opdracht vooral gekeken is naar de medewerkers en de wensen en eisen van de organisatie. Hierbij zijn weinig vragen naar voren gekomen van 'hoeveel' en 'hoe groot'. De milieugedragscan is wel van kwantitatieve aard. Dit aangezien er is gekeken naar de mening van de medewerkers vertaald in cijfers.

1.2.1 Theoretisch onderzoek

Theoretisch onderzoek gaat uit van bestaande informatie. Het doel van theoretisch onderzoek is het bieden van ondersteuning bij het onderzoek. Het is nodig om alle mogelijkheden op een rij te krijgen. Tijdens dit onderzoek is voornamelijk gebruik gemaakt van deskresearch. Dit houdt in het zoeken naar bestaande gegevens over het onderwerp¹⁰. Internet en literatuur zijn in dit onderzoek de meest gebruikte bronnen voor deskresearch. Dit omdat via deze weg informatie gemakkelijk te verkrijgen is en om de kennis van het onderwerp te vergroten. Deze methode gaf deels het antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is het primaire proces van Stichting Jeugdformaat?

⁸ <http://www.bizztools.info/downloads/verantwoording.pdf> (26 februari 2008)

⁹ Genet, C.M. Methode van onderzoek en de markt, Den Haag: Haagse Hogeschool, opleiding facility management, 2004/2005 Code: 2384

¹⁰ <http://www.os.amsterdam.nl/onderzoek/40230/> (27 februari 2008)

- Wat zeggen de theorie en de wet over het milieu?

1.2.2 Empirisch onderzoek

Empirisch onderzoek zorgt ervoor dat gegevens worden verzameld door zelf onderzoek te verrichten. Dit door middel van vragen en/of observaties. Tijdens dit onderzoek is gebruik gemaakt van observaties, interviews, een enquête en een organisatievergelijking.

Observaties

Observeren is het gericht en bewust kijken naar en opmerken van wat in de omgeving gebeurt¹¹. Tijdens dit onderzoek is gericht gekeken naar de omgang tussen medewerkers onderling. Hierbij kan gedacht worden aan: hoe gaan zij met elkaar om en hoe verloopt de communicatie. Dit is handig om snel inzicht te verkrijgen in de organisatie. Er is hierbij geen gebruik gemaakt van een checklist, want het gaat om het bewust meemaken van de omgang onderling. Ook zijn er bezoeken gebracht aan verschillende voorzieningen om zo een beter beeld te krijgen van de stichting. Ook hierbij is geen gebruik gemaakt van een checklist. Er is voornamelijk gelet op verlichting, klimaatbeheersing en apparatuur. De volgende onderzoeksvragen zijn deels beantwoord door middel van observaties:

- Wat is het primaire proces van Stichting Jeugdformaat?
- Wat is de huidige situatie met betrekking tot milieuaspecten bij Stichting Jeugdformaat?

Interviews

Tijdens dit onderzoek is gebruik gemaakt van half gestandaardiseerde interviews. Hierbij is van tevoren aangegeven welke onderwerpen besproken zouden worden¹². Tijdens dit onderzoek zijn verschillende mensen geïnterviewd. Het ging hierbij om mensen die kennis hebben van het onderwerp milieu en om mensen die meer konden vertellen over de huidige situatie. De uitkomsten van de interviews hebben mede geholpen bij het vinden van een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Wat stelt Stichting Jeugdformaat voor eisen en wensen met betrekking tot het milieu?
- Wat is de huidige situatie met betrekking tot milieuaspecten bij Stichting Jeugdformaat?
- Wat is het primaire proces van Stichting Jeugdformaat?

Enquête

Bij het afnemen van een enquête wordt gebruik gemaakt van een vragenlijst met deels gesloten antwoorden die meerdere mensen krijgen voorgelegd. De bruikbaarheid van de enquête hangt af van de respons en in welke mate de antwoorden een positieve bijdrage leveren aan het onderzoek. De enquête die in dit onderzoek is uitgevoerd had de vorm van een milieugedragscan. Medewerkers werden geattendeerd op de scan via de Jeugdformail, de wekelijkse nieuwsbrief van Stichting Jeugdformaat. De vragenlijst zelf was op het intranet terug te vinden (bijlage 7). Medewerkers konden hem invullen en vervolgens via de mail terugsturen. In totaal hebben 57 van de 1000 medewerkers de scan ingevuld en

¹¹ <http://www.cop.hva.nl/artefact-785-nl.html> (5 maart 2008)

¹² <http://www.carrieretijger.nl/functioneren/communiceren/mondeling/modellen/interview> (5 maart 2008)

teruggestuurd. De milieugedragscan is echter niet representatief voor de gehele organisatie. Dit omdat de verhouding mannen en vrouwen die de scan hebben ingevuld afwijkt van de verhouding mannen en vrouwen in de gehele organisatie. De resultaten van het onderzoek zijn dus niet geldend voor de gehele organisatie, maar ter beeldvorming van de mening betreffende milieuaspecten binnen de organisatie. De uitkomsten van de scan hebben mede geholpen bij het vinden van een antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

- Wat is de huidige situatie met betrekking tot milieuaspecten bij Stichting Jeugdformaat?

Organisatievergelijking

Onderzocht is hoe andere organisaties rekening houden met het milieu. Hierbij zijn vragen gesteld als: hoe is invulling gegeven aan aspecten van milieuzorg, wat vinden zij hierbij belangrijk en wat komt er allemaal bij kijken. Dit heeft een beter beeld gegeven van milieuzorg bij andere organisaties. Er is gekeken bij gelijksoortige organisaties en een organisatie met een ander primair proces. De gelijksoortige organisaties zijn telefonisch benaderd. Tijdens dit gesprek werden een aantal van tevoren opgestelde vragen gesteld. De organisatie met een ander primair proces is bezocht. Dit draagt bij aan de beeldvorming van aspecten van milieuzorg bij andere organisaties. Het vergelijken van organisaties gaf deels antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Wat zijn de aanbevelingen op het gebied van milieu?
- Hoe zal het plan van aanpak met betrekking tot het milieu eruit komen te zien?

De onderzoeksvragen die nog overbleven, zijn de volgende: Wat zijn de conclusies die getrokken kunnen worden na het uitvoeren van het onderzoek en wat zijn de organisatorische, personele en financiële consequenties die volgen uit de aanbevelingen? Deze onderzoeksvragen werden uiteindelijk beantwoord met behulp van de antwoorden op de andere onderzoeksvragen en waren de belangrijkste overweging bij het formuleren van de adviezen.

Samenvatting

Stichting Jeugdformaat wilde graag een onderzoek zien naar hoe de stichting om moet gaan met het milieu en welke wet en regelgeving op de stichting van toepassing is. Het onderzoek heeft geresulteerd in een adviesrapport en een plan van aanpak. Bij het uitvoeren van het onderzoek is vooral gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek. Hieronder vallen het theoretisch onderzoek, observaties, interviews, de enquête en een organisatievergelijking.

Hoofdstuk 2 Stichting Jeugdformaat

De opdracht van deze afstudeerstage is uitgevoerd binnen Stichting Jeugdformaat. Dit hoofdstuk zal inzicht geven in hoe Stichting Jeugdformaat is ingericht. Deze beeldvorming is van belang bij het opstellen van de aanbevelingen. Dit omdat de aanbevelingen zullen moeten aansluiten bij de organisatie. In dit hoofdstuk komen de volgende zaken aan bod: de branche, het primaire proces en de afdeling huisvesting & facilitair beheer. Er wordt nog niet ingegaan op milieuaspecten binnen de organisatie, hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 4 en 5.

2.1 Branche

De branche waaronder Stichting Jeugdformaat valt is de Jeugdzorg. Jeugdzorg bestaat uit alle zorg aan ouders en kinderen, die ervoor zorgt dat ernstige opgroei- en opvoedproblemen worden opgelost. Sinds 1 januari 2005 geldt voor deze branche de Wet op de Jeugdzorg. Deze wet heeft als doel een betere zorg voor jeugdigen en hun ouders, de cliënten van de jeugdzorg en het versterken van hun positie in de samenleving¹³. Voor de Jeugdzorg is er ook een brancheorganisatie zoals de Maatschappelijk Ondernemers groep. Dit is een brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang¹⁴.

Er vinden de laatste tijd veel ontwikkelingen en veranderingen plaats binnen de Jeugdzorg. Hierbij kan gedacht worden aan nieuwe inzichten in maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe zorgconcepten en de veranderende wetgeving¹⁵.

2.2 Primair proces

Stichting Jeugdformaat is gespecialiseerd in de jeugdhulpverlening in het stadsgewest Haaglanden. Stichting Jeugdformaat is ontstaan op 1 januari 2003 na een fusie tussen meerdere hulpverlenende instanties. Stichting Jeugdformaat biedt professionele hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders, die het zelf niet redden door moeilijkheden thuis, op school of met zichzelf. Stichting Bureaus Jeugdzorg geeft aan welke specifieke hulp de cliënten nodig hebben en verwijst ze vervolgens door naar bijvoorbeeld Stichting Jeugdformaat. Stichting Jeugdformaat beschikt over 60 locaties waar verschillende soorten hulp wordt geboden en over 650 pleeggezinnen. De stichting biedt hulp aan ongeveer 4.000 cliënten per jaar¹⁶. De stichting beschikt over circa 1000 medewerkers. Stichting Jeugdformaat wordt gesubsidieerd op grond van de Wet op de Jeugdhulpverlening¹⁷.

¹³ http://www.minvws.nl/images/fo-wet-jeugdzorg_tcm19-96761.pdf (13 februari 2008)

¹⁴ Holmgren, I: Oriëntatieverslag Stichting Jeugdformaat FB. Rijswijk: Stichting Jeugdformaat, 2007.

¹⁵ Holmgren, I: Oriëntatieverslag Stichting Jeugdformaat FB. Rijswijk: Stichting Jeugdformaat, 2007.

¹⁶ <http://www.jeugdformaat.nl/> (11 februari 2008)

¹⁷ Strategisch beleid Jeugdformaat - februari 2004

2.2.1 Hulpverlening

Binnen Stichting Jeugdformaat wordt gebruik gemaakt van verschillende hulpvormen. Hieronder zullen de hulpvormen kort benoemd worden¹⁸.

- Ambulante hulp → Deze hulpvorm krijgt iedere cliënt aangeboden. Deze hulp vindt plaats bij de cliënten thuis. Het traject van ambulante hulp begint bij de start van de hulp, tijdens de hulp en aan het eind van de hulp.
- Daghulp → Onder deze hulpvorm worden twee hulpvormen aangeboden. Trainen en leren in groepsverband helpt jeugdigen en ouders de problemen hanteerbaar te maken. Daarnaast is er ook nog de opvang. Hier krijgen kinderen tot 12 jaar pedagogische opvang.
- Pleegzorg → Als kinderen niet meer thuis kunnen wonen wordt er voor gezorgd dat het kind (tijdelijk) ergens anders kan wonen. Er zijn verschillende soorten pleegzorg namelijk: crisisleegzorg, dagpleegzorg, weekend/vakantiepleegzorg, kortdurende pleegzorg en langdurige pleegzorg.
- Gezinshuis → Dit is een kleinschalige hulpvorm waarin een gezinsouder in de eigen privé-situatie opvang en professionele hulp biedt aan jeugdigen die tijdelijk niet thuis kunnen wonen.
- Residentiële hulp → Hieronder vallen de crisisopvang, logeerhuizen, complexe problematiek en zelfstandigheidstraining.

Deze hulpvormen worden ondersteund door de cliëntenadministratie en het crisismeldpunt voor crisissituaties met betrekking tot jongeren. Het organogram van Stichting Jeugdformaat is te vinden in bijlage 1.

2.2.2 Missie en visie

Het antwoord op de vraag: 'Waarom bestaan wij?', wordt beantwoord in de missie van Stichting Jeugdformaat. Deze missie luidt als volgt:

*'Stichting Jeugdformaat wil op deskundige wijze ondersteunen bij opvoeden en opgroeien in situaties waarin belemmeringen plaatsvinden en gaat daarbij uit van het fundamentele recht van ieder kind op ontwikkeling'*¹⁹.

De ondersteuning die Stichting Jeugdformaat biedt aan kinderen, jongeren en ouders is altijd gericht op het vergroten van de mogelijkheid van de opvoeders en om het bestaande (of nog te ontwikkelen) netwerk te versterken. Jeugdformaat is er voor iedereen binnen de regio Haaglanden. Stichting Jeugdformaat maakt geen onderscheid tussen geloof, overtuigingen of etnische achtergrond.

Van de organisatie wordt daarbij verwacht dat zij:

- Zorg draagt voor adequate hulpverlening richting de cliënt en de ouder;
- Haar medewerkers in staat stelt diens professionele kennis optimaal in te zetten;
- Oog heeft voor maatschappelijke vraagstukken;

¹⁸ Intranet Stichting Jeugdformaat 2008

¹⁹ Intranet (11 februari 2008)

- En daarbij ook kostenefficiënt en effectief opereert.

2.2.3 Organisatiecultuur / structuur

Een organisatiecultuur heeft betrekking op de waarden, opvattingen, tradities, filosofieën, regels, helden en symbolen die de organisatieleden met elkaar delen²⁰. Afhankelijk van de organisatiecultuur zal gekeken moeten worden hoe bepaalde zaken ingevoerd moeten worden in de organisatie. Ook bepaald de cultuur de kans van slagen van bepaalde projecten in een organisatie.

Mintzberg heeft een aantal organisatiemodellen opgezet die mede de organisatiecultuur bepalen. Volgens de theorie van Mintzberg is Stichting Jeugdformaat een professionele organisatie²¹. Dit houdt in dat er sprake is van een nogal zelfstandige operationele kern in de organisatie. Deze operationele kern vormt het belangrijkste organisatiedeel. Bij Stichting Jeugdformaat gaat het dan om de hulpverlening. Het werk dat wordt uitgevoerd is complex en niet routinematig. Mintzberg benoemt als nadeel de 'hokjesgeestmentaliteit'. De medewerkers van het primaire proces beperken zich tot hun eigen werkzaamheden en vergeten vaak dat ondersteunende afdelingen ook belangrijk zijn voor het voortbestaan van de organisatie. Hierdoor zien de hulpverleners de processen die doorlopen moeten worden voor de ondersteunende afdelingen vaak als een belemmering in hun werkzaamheden. Op het gebied van milieu zal dit ook zeker een rol gaan spelen binnen de organisatie.

Stichting Jeugdformaat heeft een loyale cultuur die zich erg voor de gemeenschap inzet. Het is een platte organisatie. De omgangsvorm binnen Stichting Jeugdformaat is informeel. Zo wordt iedereen, ongeacht de functie, aangesproken met 'je'. Ook de kleding is informeel, het is opvallend als een medewerker een pak aan heeft. Binnen de organisatie zijn veel jonge medewerkers werkzaam. Het is een organisatie die heel open is. Er is altijd tijd voor vragen, hulp en bevestiging, ook zonder afspraak.

2.3 Huisvesting & facilitair beheer

Eén van de stafafdelingen van Stichting Jeugdformaat is de afdeling huisvesting & facilitair beheer. Deze afdeling houdt zich bezig met het beheer van alle panden, het beheer van het interieur van alle panden, de inkoop van alle facilitaire zaken (behalve de zorggerelateerde inkoop), het beheer van de diverse apparatuur en bruikleenartikelen en het verzorgen van diverse projecten zoals verhuizingen van voorzieningen etc.²². Huisvesting & facilitair beheer is onder te verdelen in drie verschillende disciplines, namelijk: huisvesting, services en inkoop & contractbeheer. Deze disciplines staan elk onder leiding van een leidinggevende. Het organogram van de afdeling huisvesting & facilitair beheer is te vinden in bijlage 2.

²⁰ P.Thuis: Toegepaste organisatiekunde. Derde druk. Houten: Wolters Noordhof Groningen, 2003 ISBN 9001860397

²¹ P.Thuis: Toegepaste organisatiekunde. Derde druk. Houten: Wolters Noordhof Groningen, 2003 ISBN 9001860397

²² Visieplan afdeling huisvesting & facilitair beheer 7 december 2006

2.3.1 Disciplines

De afdeling huisvesting & facilitair beheer is op te delen in een aantal disciplines²³:

- Hoofd huisvesting & facilitair beheer → Deze is eindverantwoordelijk voor de afdeling.
- Huisvesting → Deze discipline richt zich onder anderen op gebouwen en hun installaties, Arbo, bedrijfshulpverlening, werkplekken, verhuizingen enzovoort. Bij de afdeling huisvesting hoort ook de technische dienst die werkzaamheden uitvoeren op het gebied van onderhoud en storingen op de verschillende locaties. Tevens valt hieronder ook de huismeester.
- Inkoop & contractbeheer → Aandachtsgebieden van deze discipline zijn relatiebeheer, inkoop & contract en leveranciersmanagement.
- Services → Hieronder vallen de meer operationele taken zoals; storingen verhelpen, serviceonderhoud, afvalverwerking, repro, wagenpark, archivering, administratie enzovoort. Alle meldingen voor de afdeling worden gemeld bij het service punt. Het is een meldpunt voor zowel de klant als de leverancier.
- Receptie centraal kantoor → er zijn vier receptiemedewerkers werkzaam op de hoofdlocatie en zij werken voor huisvesting & facilitair beheer. Zij verzorgen ook huishoudelijke en postzaken.
- Backoffice → Deze discipline bestaat uit een medewerker managementondersteuning.

2.3.2 Missie en visie huisvesting & facilitair beheer

De missie van de afdeling huisvesting & facilitair beheer is als volgt geformuleerd²⁴:

“Het leveren van optimale ondersteuning aan de interne en externe cliënten op gebied van middelen, diensten, services en huisvesting die ten behoeve van het primaire proces ingezet dienen te worden”.

De afdeling huisvesting & facilitair beheer heeft beschreven waar ze naartoe wil. Dit is een gemeenschappelijk beeld van een haalbare toekomstsituatie. Dit beeld is verwoord in de visie²⁵.

De afdeling huisvesting & facilitair beheer biedt op een professionele wijze ondersteuning aan haar cliënten die op welke wijze dan ook gebruik wensen te maken van de door de afdeling huisvesting & facilitair beheer geleverde middelen en diensten. De ondersteuning is dusdanig georganiseerd dat in het proces zo min mogelijk tijd verloren gaat aan werkzaamheden die niet als het primaire proces van een afdeling kunnen worden beschouwd. De ondersteuning is erop gericht om processen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Met deze ondersteuning zal een bijdrage worden geleverd aan de productiviteit van de organisatie. Bij haar dienstverlening zal de afdeling huisvesting & facilitair beheer haar producten en diensten zoveel mogelijk afstemmen op de vraag vanuit de cliënt.

²³ Intranet Stichting Jeugdformaat

²⁴ Visieplan afdeling huisvesting & facilitair beheer 7 december 2006

²⁵ Visieplan afdeling huisvesting & facilitair beheer 7 december 2006

2.3.3 Leveranciers

De afdeling huisvesting & facilitair beheer maakt gebruik van verschillende leveranciers. Er is gekeken welke facilitaire leveranciers veel negatieve invloed kunnen uitoefenen op het milieu. Hieronder zullen kort de leveranciers worden genoemd:

- Hectas → Schoonmaak;
- Van Gansewinkel → Afvalverwerking;
- Lyreco → Kantoorartikelen;
- Ikea → Inrichting van de opvanghuizen en kinderkamers;
- Rocor → Kantoormeubilair;
- NUON → Gas en elektriciteit.

Samenvatting

Stichting Jeugdformaat valt onder de jeugdzorgbranche. Stichting Jeugdformaat biedt professionele hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders die het zelf niet redden door moeilijkheden thuis, op school of met zichzelf. De volgende hulpvormen zijn aanwezig: ambulante hulp, daghulp, pleegzorg, gezinshuis, residentiele hulp. Volgens de theorie van Mintzberg is Stichting Jeugdformaat een professionele organisatie. Hierbij vormt de operationele kern het belangrijkste organisatiedeel. De organisatie beschikt over een loyale cultuur die zich erg voor de gemeenschap inzet.

Huisvesting & facilitair beheer is onder te verdelen in drie verschillende groepen, namelijk: huisvesting, services en inkoop & contractbeheer. Zij leveren optimale ondersteuning aan het

Hoofdstuk 3 Theoretisch kader

Om inzichtelijk te kunnen maken wat allemaal mogelijk is met betrekking tot milieu is een theoretisch onderzoek uitgevoerd. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste punten hiervan besproken. In paragraaf 3.1 wordt ingegaan op de wet en regelgeving met betrekking tot milieu. Vervolgens komen de bedrijfsinterne milieuzorg, het HKZ certificaat en de subsidies aan bod. Ten slotte wordt ingegaan op overige zaken.

3.1 Wet en regelgeving

Op het gebied van milieu zijn er een aantal wetten en regels. Hieronder valt de Wet Milieubeheer, de Milieuvergunning (zie paragraaf 3.1.2) en de Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) (zie paragraaf 3.1.3). Deze wetten en regels zullen in onderstaande subparagrafen behandeld worden.

3.1.1 Wet Milieubeheer

Sinds 1 maart 1993 is de Wet Milieubeheer in werking getreden. Deze wet is de belangrijkste milieuwet die het algemene kader van de milieuwetgeving bevat. Onderdelen van de Wet Milieubeheer worden in de algemene maatregelen van bestuur of in ministeriële regelingen verder uitgewerkt²⁶.

De Wet Milieubeheer stelt in artikel 1.1a dat iedereen voldoende zorg in acht neemt met betrekking tot milieu. Iedereen die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden veroorzaakt, is verplicht die handelingen achterwege te laten of maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen of deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken²⁷.

3.1.2 Milieuvergunning

Veel bedrijven in Nederland hebben te maken met de Wet Milieubeheer. Volgens artikel 8.1, vergunningen algemeen, uit de Wet Milieubeheer is het verboden om een bedrijf zonder een daartoe verleende vergunning op te richten, te veranderen of de werking daarvan te veranderen of in werking te hebben.

Een aantal bedrijven hoeft alleen maar een melding te doen bij de gemeente en hoeft geen milieuvergunning aan te vragen. Afhankelijk van de negatieve invloed van de bedrijfsvoering op het milieu, wordt bepaald of een vergunning aangevraagd dient te worden. Dit is terug te vinden in het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Het aanvragen van de vergunning of het doen van een melding wordt gedaan bij de gemeente of provincie²⁸.

Er zijn volgens het Activiteitenbesluit Milieubeheer drie verschillende typen bedrijven²⁹:

²⁶ <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=19024> (18 februari 2008)

²⁷ Wet Milieubeheer artikel 1.1a - zorgplicht

²⁸ http://overheidsloket.overheid.nl/index.php?p=product&product_id=1000076 (26 februari 2008)

²⁹ http://overheidsloket.overheid.nl/index.php?p=product&product_id=1000076 (26 februari 2008)

- Type A bedrijf: Deze bedrijven hebben geen meldingsplicht en ook geen vergunningsplicht. Bedrijven die hieronder vallen zijn bedrijven die geen tot weinig negatieve invloed uitoefenen op het milieu. Voorbeelden hiervan zijn kantoren, peuterspeelzalen, banken, zorginstellingen etc.
- Type B bedrijf: Het gaat hierbij om bedrijven met een meldingsplicht. Deze bedrijven hebben niet een zodanig negatief effect op het milieu dat zij een milieuvergunning nodig hebben, maar zij vallen onder het speciale regime van het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Voorbeelden hiervan zijn horeca, garages, detailhandel etc.
- Type C bedrijf: De negatieve invloed van de bedrijfsvoering op het milieu is groot. Deze bedrijven dienen daarom een milieuvergunning aan te vragen. Hieronder vallen alle sectoren die niet onder Type A of Type B vallen.

Uit onderzoek met behulp van een online wijzer³⁰ voor het Activiteitenbesluit Milieubeheer is naar voren gekomen dat Stichting Jeugdformaat een Type A bedrijf is. Zij oefent een geen tot weinig negatieve invloed uit op het milieu. De stichting is daardoor niet meldings- en niet vergunningsplichtig. Aan de hand van de online wijzer is er een bestand samengesteld met voorschriften uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Er is een bestand samengesteld met:

- Overzicht van de gestelde vragen en de gegeven antwoorden;
- Overzicht van alle voorschriften en maatregelen waaraan Stichting Jeugdformaat zich moet houden;
- Toelichting op de voorschriften en maatregelen;
- Checklist.

De voorschriften en maatregelen waaraan Stichting Jeugdformaat zich moet houden hebben betrekking op het lozen van huishoudelijk afvalwater en daarnaast de algemene voorschriften en maatregelen³¹. De voorschriften uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer zijn te vinden in bijlage 3. Extra uitleg van het onderdeel vervoer is te vinden in de regeling algemene inrichting milieubeheer. De regeling algemene inrichting milieubeheer is te vinden in bijlage 4.

3.1.3 Algemene Maatregelen van Bestuur

De algemene maatregelen van bestuur (AMvB) bevatten algemene regels voor branches en bedrijven. Deze regels komen voort uit artikel 8.40 Wet Milieubeheer. Het AMvB stelt regels voor bepaalde categorieën die nodig zijn ter bescherming van het milieu³². Er zijn verschillende AMvB's zoals voor tandartspraktijken, chemische wasserijen, opslag van gevaarlijke stoffen en woon- en verblijfsgebouwen. Laatst genoemde AMvB is de categorie waar Stichting Jeugdformaat onder valt³³. Aangezien uit onderzoek is gebleken dat Stichting Jeugdformaat geen meldingsplicht en geen

³⁰ <http://aim.vrom.nl/> (26 februari 2008)

³¹ http://aim.vrom.nl/knowledges/aim/pdf/Milieuvoorschriften_3l3na6tkz0.pdf (27 februari 2008)

³² Wet Milieubeheer artikel 8.40 – Algemene regels voor inrichtingen

³³ Besluit woon en verblijfsgebouwen milieubeheer - artikel 2.1

vergunningsplicht heeft, vervalt volgens voorschrift 6.43 het Besluit woon en verblijfsgebouwen milieubeheer.

3.2 Bedrijfsinterne milieuzorg

Milieubeheer dat niet door de Overheid wordt uitgevoerd maar door andere organisaties, wordt milieuzorg genoemd. Een bedrijfsintern milieuzorgsysteem helpt een organisatie gestructureerd zijn beleid invulling te geven op het gebied van milieuzorg. Hierdoor zijn zij beter in staat om de milieubelasting te beheersen en waar mogelijk terug te dringen. Het milieuzorgsysteem (zie paragraaf 3.2.1) bevat ten minste de wettelijke voorschriften en regels die nageleefd moeten worden³⁴.

Er zijn drie algemene doelen van bedrijfsinterne milieuzorg³⁵:

- Bewaking: Het milieuzorgsysteem levert een bijdrage aan de interne controle op de naleving van de milieueisen.
- Preventie: Het milieuzorgsysteem dient duurzame ontwikkeling en preventie te bevorderen.
- Externe verantwoording: Het milieuzorgsysteem vergroot en vergemakkelijkt de communicatie naar buiten toe.

3.2.1 Milieuzorgsysteem

Het hebben van een milieuzorgsysteem is niet wettelijk verplicht, maar is de keus van het betreffende bedrijf zelf. In een milieuzorgsysteem wordt de visie weergegeven over hoe het bedrijf om wil gaan met afvalstromen, het gebruik van energie en het toepassen van duurzame materialen³⁶.

Een milieuzorgsysteem kan gezien worden als het organisatorische instrument van een organisatie, dat als doel heeft het beheersen van de milieueffecten en de milieurisico's die bij de organisatieactiviteiten ontstaan. Daarbij kan worden gedacht aan bodem-, water- en luchtverontreiniging, geluidoverlast en stank. Binnen een milieuzorgsysteem gaat het om doelen en de vertaling hiervan in procedures, richtlijnen en instructies³⁷. Deze dienen uitgevoerd te zijn op drie verschillende niveaus³⁸:

- Strategisch niveau: Op dit niveau worden beleidsmatige en langetermijndoelstellingen en uitgangspunten geformuleerd.
- Tactisch niveau: Hier gaat het om de uitwerking van het opgestelde beleid in een milieuprogramma. Hierin worden voor een of twee jaar de aan te pakken thema's beschreven.
- Operationeel niveau: Hier wordt ingegaan op de feitelijke invulling met daarin de maatregelen, procedures en voorschriften.

³⁴ <http://www.nca-advies.nl/BIM.htm> (2 maart 2008)

³⁵ ir. P. Voskamp.: Handboek kantoorinnovatie ergonomie en milieu. 5^e herziene druk, Den Haag: Sdu uitgevers, 2000, ISBN 9012089573

³⁶ Maas en Pleunis: Facility management. Eerste druk, Alphen aan den Rijn: Kluwer, 2001 ISBN 9014077947

³⁷ D. van der Meijden: Milieuzorg in bedrijf. Vierde druk, Houten: Wolters-Noordhoff Groningen, 2002. ISBN 900143102

³⁸ ir. P. Voskamp.: Handboek kantoorinnovatie ergonomie en milieu. Sdu uitgevers, Den Haag, 5^e herziene druk, 2000 ISBN 9012089573

Een milieuzorgsysteem bestaat uit drie kernelementen³⁹:

- Doelen: Wat vindt de organisatie belangrijk?
- Procedures en borging: Hoe wordt het organisatorisch ingevuld en hoe wordt het geborgd.
- Inzage: Het milieuzorgsysteem dient voor iedereen toegankelijk te zijn.

Een milieuzorgsysteem kan ervoor zorgen dat de milieurisico's die een organisatie met zich meebrengt, beheerst en verminderd worden. Dit kan ook bijdrage aan het terugdringen van de kosten bijvoorbeeld op het gebied van energie en water, doordat die kosten en het verbruik inzichtelijk worden gemaakt. Een milieuzorgsysteem kan een organisatie onderscheiden van de concurrenten en kan helpen bij het verbeteren van de relatie met externe partijen. Daarnaast is het ook inzetbaar als motivatie voor de bijdrage van de afdelingen en de medewerkers aan de milieuprestatie van de organisatie⁴⁰.

De ISO 14001 is een internationaal geaccepteerde norm die aangeeft waar een milieuzorgsysteem aan moet voldoen. Voor het opstellen van een milieuzorgsysteem geeft de ISO 14001 zeven stappen die uitgevoerd dienen te worden⁴¹:

- Stap 1: Wat is de huidige situatie?
- Stap 2: Wat zijn de belangrijke milieuaspecten?
- Stap 3: Hoe beheersen van de belangrijke milieuaspecten?
- Stap 4: Wat wil de organisatie bereiken op het gebied van milieubeleid, doelstellingen en het milieuzorgprogramma?
- Stap 5: Hoe dient er invulling gegeven te worden aan het milieuzorgsysteem?
- Stap 6: Het invoeren in de praktijk;
- Stap 7: Houden van interne audits en hoe nu verder.

3.2.2 Milieubeleid

Een milieubeleidsverklaring laat zien wat de organisatie wil bereiken en doen op het gebied van milieu. Het management geeft in het milieubeleid onder anderen de intentie aan om te voldoen aan milieuwet- en regelgeving, plus dat de organisatie belasting van het milieu wil voorkomen en streeft naar continue verbetering. Het opgestelde beleid moet bekend worden gemaakt bij iedereen in de organisatie en ook alle externe belangstellenden moeten de mogelijkheid krijgen om hiervan kennis te nemen⁴².

Een milieubeleidsverklaring kan onder anderen de volgende aspecten bevatten⁴³:

- Wat is het ambitieniveau;

³⁹ D. van der Meijden: Milieuzorg in bedrijf. Vierde druk, Houten: Wolters-Noordhoff Groningen, 2002. ISBN 900143102

⁴⁰ <http://www.iso14000.nl/watwaarom.html> (7 februari 2008)

⁴¹ <http://www.iso14000.nl/zeven.html> (7 februari 2008)

⁴² <http://www.iso14000.nl/zeven.html> (7 februari 2008)

⁴³ http://www.gimnet.nl/mz_pl_beleidsverklaring.php (28 februari 2008)

- Welke onderdelen en activiteiten worden er betrokken bij het milieubeleid;
- Welke milieuthema's worden betrokken bij het milieubeleid;
- Wat gaat het de organisatie opleveren.

3.3 HKZ certificatie

Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ) stimuleert het werken aan kwaliteit door organisaties door het verstrekken van het HKZ keurmerk in de vorm van een certificaat. Het HKZ keurmerk laat zien dat een organisatie intern de zaken goed geregeld heeft, de klanten centraal staan en dat constant wordt gewerkt aan verbetering van de zorg- en dienstverlening.

Het HKZ keurmerk wordt vormgegeven door speciale HKZ-normen. Deze normen zijn opgesteld aan de hand van het internationaal erkende ISO 9001. Dit vormt de basis van de HKZ-normen. Daarnaast zijn de HKZ-normen voorzien van specifieke branche-eisen. HKZ-normen hebben betrekking op het kwaliteitsmanagementsysteem van de organisatie. Op het moment dat een HKZ certificatieschema is opgesteld voor een bepaalde branche kan geen ISO 9001 certificaat meer behaald worden⁴⁴. Reeds afgegeven ISO-certificaten dienen in die sector omgezet te worden naar een HKZ certificaat op het moment dat hun geldigheidsduur verstreken is⁴⁵.

De meerwaarde van de HKZ ten opzichte van de ISO 9001 is dat de normen zijn geformuleerd vanuit het cliëntenperspectief en dat het primaire proces centraal staat. Een belangrijk verschil met de ISO is, dat de rubriek Personeel uitgebreidere eisen bevat. Hier is voor gekozen aangezien de kwaliteit in de zorg wordt beïnvloed door de kwaliteit van het personeel en de voorwaarden waaronder zij goed kunnen functioneren⁴⁶.

Het HKZ eist in punt 4.32 dat de organisatie beleid heeft geformuleerd op het gebied van milieu. Dit beleid is in overeenstemming met de wettelijke en binnen de sector gebruikelijke normen⁴⁷. Er wordt verder niets gezegd over de invulling van het geformuleerde beleid.

3.4 Subsidies

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) verstrekt veel verschillende subsidies en premies. Dit doet zij om ondernemers, burgers, overheden, projecten of programma's financieel te ondersteunen. Een doel hiervan is om ondernemers bijvoorbeeld te stimuleren om milieuvriendelijke apparatuur te kopen⁴⁸.

⁴⁴ <http://www.hkz.nl/content/view/54/143/> (5 februari 2008)

⁴⁵ <http://www.hkz.nl/content/view/1203/76/> (28 april 2008)

⁴⁶ <http://www.hkz.nl/content/view/264/76/> (5 februari 2008)

⁴⁷ Intranet – Kwaliteit - HKZ normen (22 februari 2008)

⁴⁸ <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=9498> (1 april 2008)

Op het gebied van milieu zijn er twee bekende subsidies namelijk de regeling Milieu-investeringsaftrek (MIA) / regeling willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL) en de regeling Energie-investeringsaftrek (EIA).

De regelingen MIA en VAMIL zijn twee verschillende regelingen, maar deze worden vaak gecombineerd. Het doel van VAMIL is om de marktintroductie van milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen te stimuleren. Investerings kunnen op een willekeurig moment worden afgeschreven. Hierdoor wordt de fiscale winst verminderd en hoeft er minder belasting te worden betaald per jaar. Het doel van de MIA is om ondernemers te stimuleren om investeringen in milieuvriendelijke apparatuur te doen. Per bedrijfsmiddel is een verschillend percentage voordeel te behalen. De bedrijfsmiddelen die in aanmerking komen voor de MIA en de VAMIL zijn opgenomen in de bijbehorende Milieulijst⁴⁹.

Het doel van de EIA is om ondernemers te stimuleren om te investeren in energiebesparende technieken en de toepassing van duurzame energie in hun onderneming. Wanneer ondernemers gebruik maken van de EIA behalen zij hiermee twee keer voordeel. Dit door besparingen op hun energiekosten en doordat er minder inkomsten- of vennootschapsbelasting betaald hoeft te worden⁵⁰. Er zijn vier aandachtsgebieden binnen de EIA: gebouwen, apparaten en processen, transport en duurzame energie. De bedrijfsmiddelen die in aanmerking komen voor de EIA zijn opgenomen in de Energielijst⁵¹.

3.5 Overige milieuaspecten

Naast de punten genoemd in paragraaf 3.1 tot en met 3.3 zijn er ook nog andere zaken waar organisaties zich op kunnen richten als het aankomt op milieu. In de volgende subparagrafen zullen deze punten besproken worden: afvalscheiding, energie en het energielabel.

3.5.1 Afvalscheiding

Onder afvalscheiding kan worden verstaan het zoveel mogelijk vanaf de bron scheiden, gescheiden houden en gescheiden afgeven van afvalstoffen. Dit alles heeft tot doel dat producthergebruik, materiaalhergebruik of de toepassing van afvalstoffen als brandstof kan worden bereikt. Uiteraard met het einddoel om het milieu zo min mogelijk te belasten⁵². Het Activiteitenbesluit Milieubeheer stelt in voorschrift 2.12 onder lid 2 dat afvalstoffen worden gescheiden, gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd. Er is hiervoor een redelijkheidseis opgesteld. Hierin wordt per categorie aangegeven vanaf welke hoeveelheden afval dient te worden gescheiden. De redelijkheidseis is terug te vinden in bijlage 3.

Afvalscheiding kan gebeuren in de volgende categorieën:

- Papier- en kartonafval;
- Kunststofafval;

⁴⁹ http://www.senternovem.nl/vamil_mia/ (1 april 2008)

⁵⁰ <http://www.senternovem.nl/eia/index.asp> (1 april 2008)

⁵¹ http://www.senternovem.nl/eia/Financieel_voordeel/index.asp (1 april 2008)

⁵² <http://www.infomil.nl/aspx/get.aspx?xdl=/views/infomil/xdl/page&ItmIdt=160787&SitIdt=111&VarIdt=82> (2 maart 2008)

- Elektrische en elektronische apparatuur;
- Glasafval;
- Groente-, fruit- en tuinafval;
- Groenafval;
- Steenachtig materiaal / puin;
- Metaalafval;
- Textiel.

Om als organisatie te zorgen dat het ontstaan van afval wordt beperkt, kan er gekozen worden voor afvalpreventie. Afvalpreventie richt zich op het voorkomen en het beperken van het ontstaan van afvalstoffen (inclusief afvalwater), dit is kwantitatief, en het verminderen van de milieuschadelijkheid van afvalstoffen, dit is kwalitatief. Om goed aan afvalpreventie te kunnen doen, dient het ontstaan van afval zoveel mogelijk bij de bron te worden voorkomen, dit kan door middel van⁵³:

- Good-housekeeping; → streven naar zo min mogelijk gevolgen voor het milieu door de bedrijfsvoering;
- Intern hergebruik van materialen;
- Gebruik van alternatieve grond- en hulpstoffen;
- Technologische veranderingen in processen;
- Productaanpassingen.

3.5.2 Energie

De meeste elektriciteit wordt geproduceerd door grondstoffen die eindig zijn en waarvan het productieproces leidt tot schade aan het milieu. Dit zijn fossiele brandstoffen als kolen, olie en gas. Het belangrijkste probleem is het broeikas effect, veroorzaakt door de uitstoot van het verbrandingsproduct CO₂, kooldioxide. Ook Kernenergie maakt gebruik van uranium en veroorzaakt ook milieuproblemen. Deze vorm van energie uit fossiele brandstoffen en kernenergie wordt grijze of 'gewone' energie genoemd.

Naast grijze energie bestaat er ook groene energie. Deze energiebronnen maken gebruik van door de zon aangedreven kringlopen zoals waterkracht, zonne- en windenergie. Groene energiebronnen veroorzaken geen CO₂-uitstoot. De uitstoot bij verbranding of vergassing van biomassa, wordt gecompenseerd doordat de planten weer net zoveel CO₂ opnemen als er uitgestoten wordt. Deze bronnen zijn onuitputtelijk en daarom duurzaam⁵⁴.

3.5.3 Energielabel

Consumenten en organisaties proberen steeds meer te letten op het energieverbruik van elektrische apparaten. Een goed hulpmiddel om hier inzicht in te verkrijgen is het energielabel. Hierdoor is de consument beter in staat om zuinige aankopen te onderscheiden van niet zuinige apparaten. Er zijn

⁵³ <http://www.infomil.nl.aspx/get.aspx?xdl=/views/infomil/xdl/page&itmIdt=160791&SitIdt=111&VarIdt=82>
(2 maart 2008)

⁵⁴ <http://www.energieprijzen.nl/energiebronnen.asp> (4 maart 2008)

drie verschillende energielabels, namelijk voor apparaten, auto's en woningen⁵⁵. Er zal hieronder kort iets worden verteld over het energielabel voor apparaten en woningen.

Op veel apparaten zit tegenwoordig een energielabel. De Europese Unie heeft het energielabel verplicht gesteld. Een apparaat met een A-label is energiezuiniger dan een apparaat met een G-label. Vaak zijn de energiezuinige apparaten duurder in aanschaf, maar uiteindelijk worden de extra kosten terugverdiend door een lagere energierekening. Het label zit onder andere op afwasmachines, koel- en vriesapparatuur, verlichting enzovoort. Naast het energielabel zijn er ook nog twee andere labels voor energieverbruik, namelijk het GEEA-label en het Energy Star. Het GEEA-label is ontwikkeld in Europees verband en het Energy Star label is een Amerikaans label⁵⁶.

Per 1 januari 2008 zijn verkopers en verhuurders verplicht om een energielabel te kunnen laten zien. Met het energielabel voor woningen is duidelijk te zien of een woning zuinig of onzuinig is. Verwacht wordt dat zuinige huizen gemakkelijker verkocht of verhuurd worden, en dat ze dus meer waard zijn dan onzuinige woningen. Dit wordt gezien als een extra reden om te investeren in energiebesparing en die besparing is nodig in de strijd tegen klimaatverandering. Het energielabel woningen is hetzelfde opgebouwd als het energielabel voor apparaten⁵⁷.

3.6 Weerstand en communicatie bij veranderingen

In een organisatie worden vaak veranderingen doorgevoerd. Sommige veranderingen hebben weinig consequenties voor de betrokkenen, andere veranderingen kunnen veel consequenties hebben voor de betrokkenen. Medewerkers zullen dus niet altijd even gemakkelijk mee veranderen. Veranderingen zorgen vaak voor weerstanden binnen de organisatie. Als leidinggevende in een organisatie is het van belang dat er binnen de organisatie goed mee wordt omgegaan⁵⁸.

Weerstand binnen een organisatie is op een aantal manieren te herkennen. Weerstanden uiten zich vaak in vreemd gedrag van de medewerkers en functioneringsproblemen. Weerstanden moeten als zodanig worden herkend aangezien anders een verkeerde aanpak wordt gebruikt en het probleem alleen maar groter wordt. Er zijn verschillende vormen waarin weerstand naar voren kan treden. Hieronder worden er een paar genoemd⁵⁹:

- Medewerkers willen de grote lijnen niet zien en zijn alleen geïnteresseerd in de details;
- Medewerkers hebben geen tijd voor de verandering;
- Alsmaar in discussie gaan;
- Boosheid;
- Niet reageren;
- Volledig instemmen, de reactie komt niet 'echt' over;

⁵⁵ <http://www.energielabel.nl/> (2 maart 2008)

⁵⁶ <http://www.energielabel.nl/pagina?onderwerp=Energielabel%20apparaten> (2 maart 2008)

⁵⁷ <http://www.energielabel.nl/pagina?onderwerp=Energielabel%20woningen> (2 maart 2008)

⁵⁸ BlackBoard – Wil van der Heuvel - Veranderingen en wat dit doet met motivatie

⁵⁹ BlackBoard – Wil van der Heuvel - Veranderingen en wat dit doet met motivatie

- Collectieve ziekmelding

Op het moment dat zichtbaar wordt dat een bepaalde verandering weerstand met zich meebrengt, of om dit te voorkomen kunnen een aantal dingen worden gedaan⁶⁰:

- Probleem en einddoel moeten helder zijn;
- Praat tijdens een vergadering, zodat iedereen gehoord kan worden;
- Benoemen dat er weerstand wordt geconstateerd;
- Laten weten dat begrepen wordt dat de ander weerstand voelt;
- Rechtstreeks naar de bezwaren vragen;
- Niet ingaan op bezwaren wanneer het om niet zo'n belangrijk punt gaat;
- Draagvlak creëren zodat anderen meehelpen overtuigen;
- Medewerkers uiten weerstand tegen veranderingen als ze vinden dat de verandering niet goed is, probeer hiervan te profiteren.

Samenvatting

De wet Milieubeheer is de belangrijkste milieuwet en eist dat iedereen voldoende zorg in acht neemt met betrekking tot het milieu. Stichting Jeugdformaat is niet meldings- en niet vergunningsplichtig volgens het Activiteitenbesluit Milieubeheer. De stichting hoort te voldoen aan voorschriften en maatregelen die betrekking hebben op het lozen van huishoudelijk afvalwater en daarnaast de algemene voorschriften en maatregelen.

Stichting Jeugdformaat is niet verplicht om een milieuzorgsysteem te hebben. Wanneer er voor gekozen wordt om wel een milieuzorgsysteem op te zetten kan er een ISO 14001 certificaat behaald worden. Stichting Jeugdformaat heeft het HKZ certificaat behaald. Zij kunnen hierdoor niet meer ISO 9001 gecertificeerd worden. Het HKZ certificaat verplicht de organisatie wel om een milieubeleid op te stellen. Hiermee laat Stichting Jeugdformaat zien wat de organisatie allemaal doet op het gebied van milieu.

Ook Stichting Jeugdformaat moet rekening houden met weerstanden en de manier van communiceren. Dit om te zorgen dat het veranderproces soepel kan verlopen en weerstanden verminderd kunnen worden.

⁶⁰ <http://www.carrieretijger.nl/functioneren/professionele-vaardigheden/weerstand> (7 mei 2008)

Hoofdstuk 4 Huidige situatie - Intern onderzoek

Om de huidige situatie te bepalen is er een intern onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van het interne onderzoek zullen in dit hoofdstuk gepresenteerd worden. Als eerste zal er worden weergegeven hoe er op dit moment aan de wet en regelgeving wordt voldaan. Vervolgens komen het milieubeleid, het gesprek met hoofd huisvesting & facilitair beheer als opdrachtgever en de milieugedragscan aan bod.

4.1 Wet en regelgeving

Zoals omschreven in paragraaf 3.1 zijn er verschillende wetten en regelgeving waaraan moet worden voldaan op het gebied van milieu. Er is naar voren gekomen dat Stichting Jeugdformaat moet voldoen aan de regelgeving uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer. In de volgende subparagrafen wordt er besproken of er in de huidige situatie wordt voldaan aan de wet en regelgeving.

4.1.1 Afval

Volgens voorschrift 2.12 van het Activiteitenbesluit Milieubeheer dient de organisatie afvalstoffen te scheiden, gescheiden te houden en gescheiden af te geven. Voor voorschrift 2.12 wordt verwezen naar bijlage 3.

Stichting Jeugdformaat heeft op de verschillende locaties verschillende afvalcontainers staan. Zo zijn er afvalbakken voor restafval, GFT, oud papier en karton en archief. De afvalverwerking is ondergebracht bij van Gansewinkel. De frequentie van het ophalen van het afval is per locatie verschillend.

Stichting Jeugdformaat beschikt naast kantoorlocaties over vele woonhuizen in de regio Haaglanden. Deze woonhuizen mogen hun afval niet aanbieden aan de gemeentelijke ophaaldienst als zij op die locaties bij de gemeente staan ingeschreven als een bedrijf. Er is gebleken dat voor een aantal panden wel de afvalstoffenheffing wordt betaald voor het ophalen van het afval, dit is mede voor het schoonhouden van de omgeving.

Op de kantoorlocaties beschikt elke kamer over meerdere afvalbakken en een papierbak. Deze worden dagelijks geleegd door de schoonmaak.

Gebleken is dat op dit moment nog niet al het afval gescheiden wordt. Zo worden batterijen en cartridges gewoon bij het restafval gegooit.

4.1.2 Omgeving

Op het moment dat er op het eigen terrein van Stichting Jeugdformaat afval rondzwerft, dienen zij dit volgens voorschrift 2.13 uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer op te ruimen. Hierbij kan gedacht worden aan verpakkingen, etensresten enzovoort. Voor voorschrift 2.13 wordt verwezen naar bijlage 3. Op dit moment is er niets vastgelegd over hoe hiermee om te gaan. Het hangt dus van de locatie af of zij de omgeving schoonhouden of niet.

4.1.3 Energie

De organisatie dient volgens voorschrift 2.15 uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder of die een positieve netto contante waarde hebben bij een interne rentevoet van 15%. Dit geldt alleen wanneer een locatie meer dan 50.000 KWh aan elektriciteit of meer dan 25.000m³ aan aardgas verbruikt. Voor voorschrift 2.15 uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer wordt verwezen naar bijlage 3. Er is gekeken welke locaties meer verbruiken dan eerdergenoemde. In bijlage 5 is het verbruik per locatie weergegeven. Locaties die meer verbruiken zijn: Albertus de Oudelaan, Duivelandsestraat, Fleminglaan en Willem Alexanderplantsoen als er gekeken wordt naar het elektriciteitsverbruik. Voor de locaties met meer dan 25.000m³ aan aardgas gaat het om de locaties Duivelandsestraat, Simonsstraat en de Wijhestraat. Op het moment dat er geen gegevens beschikbaar waren van een heel jaar, is het verbruik over een kortere periode omgerekend naar een jaar.

4.1.4 Vervoer

Voorschrift 2.15, lid 1 uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer schrijft voor dat een werkgever maatregelen moet treffen ten aanzien van het vervoer van de eigen werknemers van en naar de inrichting⁶¹. Voor voorschrift 2.15 wordt verwezen naar bijlage 3. Er is een puntenlijst opgesteld waarbij kan worden gekeken hoeveel punten een organisatie haalt op de genomen maatregelen. In bijlage 4 is de ingevulde puntenlijst voor Stichting Jeugdformaat terug te vinden. In artikel 2.8 van de regeling Algemene Regels Inrichtingen Milieubeheer wordt vermeld dat de gemeenten waar Stichting Jeugdformaat gevestigd is, vallen onder een normaal regime en dus minimaal 45 punten moeten behalen. Er is echter gebleken dat Stichting Jeugdformaat maar 40 punten heeft behaald. Zij voldoen op dit moment dus niet aan voorschrift 2.15 uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer.

Stichting Jeugdformaat beschikt over een fietsenplan. Er worden dan fietsen aangeschaft voor de werknemers die de fiets gebruiken voor het woon-werk verkeer. Dit wordt gedaan omdat de stichting het fietsgebruik wil stimuleren. Medewerkers krijgen, in ruil voor een aantal vakantie-uren, € 749,- van Stichting Jeugdformaat om een fiets te kopen. Het meerbedrag dient de medewerker zelf te betalen⁶².

Voor de medewerkers is er een vergoeding voor het woon-werkverkeer. Medewerkers krijgen maandelijks maximaal € 131,95 vergoed bij een full time dienstverband. Van dit bedrag wordt vervolgens wel € 40,- eigen bijdrage ingehouden. Voor medewerkers die met het openbaar vervoer reizen, vervalt de eigen bijdrage⁶³. Binnen de organisatie is niet inzichtelijk hoeveel medewerkers gebruik maken van de vergoeding voor het woon-werkverkeer. Er zijn namelijk maar weinig medewerkers die maandelijks een vaste vergoeding krijgen. Overige medewerkers declareren na gebruik hun vervoersbewijs.

⁶¹ Activiteitenbesluit Milieubeheer en regeling algemene regels inrichtingen milieubeheer

⁶² Intranet Stichting Jeugdformaat – Primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden

⁶³ Intranet Stichting Jeugdformaat – reiskostenvergoeding

4.1.5 Geluid

Voorschrift 2.17 uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer schrijft voor dat de in de inrichting aanwezige installaties en toestellen en de werkzaamheden in en rond het pand binnen bepaalde tijden niet boven een bepaald aantal decibel uit mag komen. Voor voorschrift 2.17 van het Activiteitenbesluit Milieubeheer wordt verwezen naar bijlage 3.

De bedrijfsvoering van Stichting Jeugdformaat brengt geen geluidsoverlast met zich mee. Het is daarom aannemelijk dat er geen sprake is van het overschrijden van het maximale aantal decibels. Er is daardoor geen sprake van geluidsoverlast voor omwonenden en medewerkers.

4.2 Milieubeleid

In paragraaf 3.2.2 is uitgelegd dat een organisatie een milieubeleidsverklaring kan opstellen, waarin staat wat de organisatie wil bereiken en doen op het gebied van milieu. Bij Stichting Jeugdformaat vindt de milieuzorg ongestructureerd en onbewust plaats. De acties die op dit moment genomen worden zijn echter niet vastgelegd. Hierdoor wordt er niet naar de medewerkers gecommuniceerd wat zij moeten doen op het gebied van milieu. Doordat er in de huidige situatie geen milieubeleid aanwezig is, kunnen de medewerkers niet op eventueel niet correct gedrag aangesproken worden.

4.3 Inkoop

De inkoopprocedure in een organisatie kan op verschillende manieren verlopen. Het is ook per organisatie verschillend waar een leverancier op geselecteerd wordt. Zo kan er gekeken worden naar leversnelheid, prijs, kwaliteit, maar ook naar milieuvriendelijkheid. De leveranciers van Stichting Jeugdformaat zijn niet geselecteerd op milieuvriendelijkheid. In de inkoopvoorwaarden wordt er wel verwezen naar het milieu. Zo moeten de verpakkingen waarin de geleverde prestaties worden gebracht voldoen aan de wettelijke eisen met betrekking tot de verpakkingen. Er wordt verder niet ingegaan op het milieu.

4.4 Subsidies

Zoals beschreven in paragraaf 3.4 zijn er drie milieusubsidies te verkrijgen, namelijk de MIA, VAMIL en de EIA. Deze stimuleren organisaties om milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen en apparatuur te kopen. Op dit moment maakt Stichting Jeugdformaat geen gebruik van deze subsidies bij aankoop van nieuwe apparatuur en bedrijfsmiddelen.

4.5 Gesprek hoofd huisvesting & facilitair beheer

Om duidelijk te krijgen wat er binnen de organisatie gewenst is op het gebied van milieu heeft er een gesprek plaatsgevonden met het hoofd huisvesting & facilitair beheer. Voor het complete gesprek wordt verwezen naar bijlage 6. Uit het gesprek kwam naar voren dat het voor Stichting Jeugdformaat niet relevant is om heel erg diep in het onderwerp milieu te gaan. Dit omdat de hulpverlening voor de ouders en de jongeren het belangrijkste proces is. Er zijn een aantal punten die belangrijk worden gevonden voor Stichting Jeugdformaat:

- Realistische aanbevelingen voor Stichting Jeugdformaat;

- Grote investeringen zijn niet gebruikelijk aangezien het gaat om een stichting die gesubsidieerd wordt door het stadsgewest Haaglanden;
- Voldoen aan de wet is het allerbelangrijkste;
- Medewerkers moeten niet teveel belast worden met handelingen betreffende het milieu;

4.6 Milieugedragscan

Binnen de organisatie is onderzoek gedaan naar het milieubewustzijn van de medewerkers. Hiervoor is een milieugedragscan opgesteld in de vorm van een enquête. De milieugedragscan is te vinden in bijlage 7. Medewerkers hebben een week de tijd gehad om de scan in te vullen. In totaal hebben 57 medewerkers de scan ingevuld van ongeveer 1000 medewerkers in totaal. In bijlage 8 is een voorbeeld te vinden van een ingevulde milieugedragscan. Het aantal ingevulde scans voldoet aan de minimale steekproef. De berekening hiervoor is terug te vinden in bijlage 9. De milieugedragscan is echter niet representatief voor de gehele organisatie. Dit omdat de verhouding mannen en vrouwen die de scan hebben ingevuld afwijkt van de verhouding mannen en vrouwen in de gehele organisatie. De resultaten van het onderzoek zijn dus niet geldend voor de gehele organisatie, maar ter beeldvorming van de mening betreffende milieuaspecten binnen de organisatie.

Wanneer er gekeken wordt naar de resultaten van het onderzoek in bijlage 10 kan er geconcludeerd worden dat:

- Milieu binnen de organisatie erg belangrijk wordt gevonden;
- Medewerkers vinden dat zij milieuvriendelijk werken;
- Antwoorden laten zien dat veel milieuaspecten toch niet genoeg aandacht van de medewerkers krijgen;

Bij de resultaten moet er wel rekening worden gehouden met de mogelijke redenen voor de non-response. Dit kunnen de volgende redenen zijn:

- Geen tijd;
- Milieu wordt niet belangrijk genoeg gevonden om de scan in te vullen;
- Te laat gezien en vervolgens niet meer ingevuld;
- Wist niet van de scan af.

Tevens dient er rekening te worden gehouden met het feit dat de scan niet representatief is voor de gehele organisatie, dit wordt verder uitgelegd in bijlage 10.

Samenvatting

Geconcludeerd kan worden dat Stichting Jeugdformaat op het gebied van wet en regelgeving nog niet overal aan voldoet. Zo wordt er nog niet voldaan aan de eisen met betrekking tot afval, energie, vervoer en de omgeving .

Op dit moment vindt de milieuzorg ongestructureerd en onbewust plaats. Stichting Jeugdformaat wil vooral gaan voldoen aan de wet en regelgeving. Het hoeft geen 'groene' organisatie te worden, waarbij de medewerkers teveel worden belast met handelingen betreffende het milieu.

Op het gebied van inkoop wordt er nog niets van de leveranciers verwacht. Bij de inkoop van producten wordt er nog niet gekeken naar de milieuvriendelijkheid. Er wordt nog geen gebruik gemaakt van mogelijke milieusubsidies.

Uit de milieugedragscan is naar voren gekomen dat milieu binnen de organisatie erg belangrijk wordt gevonden. Medewerkers vinden dat zij milieuvriendelijk werken, maar uit de antwoorden blijkt dit toch niet altijd het geval te zijn. Rekening moet wel worden gehouden met het feit dat de scan niet representatief is voor de gehele organisatie maar dat het is voor de beeldvorming.

Hoofdstuk 5 Huidige situatie - Extern onderzoek

Om te komen tot een juiste beantwoording van de probleemstelling is naast een intern onderzoek ook een extern onderzoek gedaan. Er is daarbij gekeken naar wat de facilitaire leveranciers van Stichting Jeugdformaat doen op het gebied van milieu, er is gekeken bij gelijksoortige organisaties en bij Facilicom en er heeft een gesprek plaatsgevonden met de Bedrijfsmilieudienst. Deze onderwerpen zullen in dit hoofdstuk achtereenvolgens worden behandeld.

5.1 Leveranciers

Zoals besproken in paragraaf 2.3.3 is aan de hand van de crediteurenanalyse gekeken wat de hoofdleveranciers van de afdeling huisvesting & facilitair beheer zijn. Hieronder zal worden ingegaan op wat die leveranciers op dit moment doen op het gebied van milieu.

5.1.1 Hectas

Vorig jaar is naar voren gekomen dat de schoonmaak Europees aanbesteed moest worden. Er is voor gekozen om dit bij Hectas te doen. Er zal worden ingegaan op wat Hectas doet op het gebied van milieu. Hier is niet naar gekeken tijdens de aanbesteding.

Milieubelasting van schoonmaakonderhoud wordt niet alleen bepaald door de samenstelling van de reinigingsmiddelen. Dat is het standpunt van Hectas. Hectas vindt het bijbehorende onderhoudsysteem en de werkwijze van de medewerkers het belangrijkste. Om deze reden heeft Hectas gekozen om te werken met twee vaste leveranciers die voorop lopen bij de ontwikkeling van milieubesparende schoonmaaktechnieken en middelen. Hectas is op dit moment ook bezig met het behalen van het ISO 14001 certificaat. De audits zijn in volle gang en zij proberen dit binnen een half jaar te behalen⁶⁴.

5.1.2 Van Gansewinkel

Stichting Jeugdformaat heeft de afvalverwerking uitbesteed aan van Gansewinkel. Van Gansewinkel staat voor integrale afvaldienstverlening en betrouwbare milieuoplossingen. Het werkgebied bestaat uit acht Europese landen.

Van Gansewinkel doet verschillende dingen voor een beter milieu. Zo recyclen zij een groot deel van het ingezamelde afval. Het gaat dan vooral om glas, plastic, bruin- en witgoed. Deze vormen dan weer bouwstoffen voor de productie van nieuwe producten. Niet al het afval kan hergebruikt worden. Dit afval wordt verwerkt tot energie en warmte dat wordt opgevangen bij de afvalverbranding⁶⁵.

⁶⁴ <http://www.hectas.nl/> (11 maart 2008)

⁶⁵ <http://www.avrvangansewinkel.eu/nl/activity/grondstoffen-en-energie.aspx> (11 maart 2008)

Duurzaam ondernemen staat centraal bij de bedrijfsvoering van van Gansewinkel. Dit wordt vertaald naar drie kernbegrippen: klantgericht, mensgericht en maatschappelijk verantwoord⁶⁶. Samen met de klanten zoekt van Gansewinkel vanaf het begin van de ontwikkeling van een product naar innovatieve oplossingen om afval te voorkomen.

5.1.3 Lyreco

De kantoorbenodigdheden bestelt Stichting Jeugdformaat bij Lyreco. Ook Lyreco houdt zich bezig met het milieu. Maatschappelijke verantwoordelijkheid staat hoog in het vaandel. Onder maatschappelijke verantwoordelijkheid kan worden verstaan dat er rekening wordt gehouden met de impact op het milieu en op duurzame ontwikkeling. Lyreco heeft een milieumanagementsysteem ontwikkeld en daarvoor is het ISO 14001 certificaat behaald. Het certificaat zorgt ervoor dat het milieusysteem voldoet aan de vereiste normen en het stimuleert Lyreco om steeds meer te verbeteren. Schadelijke effecten van de bedrijfsvoering op het milieu worden inzichtelijk gemaakt en probeert Lyreco zo veel mogelijk te minimaliseren⁶⁷.

5.1.4 Ikea

Inrichtingen voor de locaties en de kinderkamers worden besteld bij Ikea. Op een effectievere manier wil Ikea omgaan met energie en de uitstoot van broeikasgassen verminderen. Hiervoor worden een aantal acties ondernomen. Hieronder zullen de acties kort worden weergegeven⁶⁸:

- Ikea maakt gebruik van hernieuwbare energie zoals zon-, water-, wind-, en biobrandstofenergie in plaats van fossiele brandstoffen;
- Ikea vervoert producten efficiënt door gebruik te maken van platte pakketten waardoor er meer in één vrachtwagen past en er dus minder gereden hoeft te worden;
- Ikea zorgt ervoor dat winkels altijd goed te bereiken zijn met het openbaar vervoer voor medewerkers en klanten;
- Ikea heeft diverse klimaatprojecten met het Wereld Natuur Fonds;
- Ikea accepteert geen illegaal gekapt hout of hout dat afkomstig is uit ongerepte oerbossen;⁶⁹
- De producten worden gemaakt van milieuvriendelijke materialen⁷⁰

5.1.5 Rocor

Het kantoormeubilair wordt geleverd door Rocor. Er is contact geweest met Rocor om te kijken wat er gedaan wordt op het gebied van milieu. Er is niets vastgelegd maar er zijn wel een aantal punten waar Rocor aandacht aan besteedt.

Als er wordt gekeken naar de werkzaamheden van Rocor, hebben zij niets te maken met chemicaliën of andere vloeistoffen die een bedreiging kunnen vormen voor het milieu. De schoonmaakmiddelen

⁶⁶ <http://www.avrvangansewinkel.eu/nl/company/Duurzaamheid.aspx> (11 maart 2008)

⁶⁷ <http://www.lyreco.nl/> (11 maart 2008)

⁶⁸ http://www.ikea.com/ms/nl_NL/about_ikea_new/our_responsibility/climate_change/index.html (18 maart 2008)

⁶⁹ http://www.ikea.com/ms/nl_NL/about_ikea_new/our_responsibility/forestry/index.html (18 maart 2008)

⁷⁰ http://www.ikea.com/ms/nl_NL/about_ikea_new/our_responsibility/products_materials/index.html (18 maart 2008)

die gebruikt worden zijn allemaal op biologische basis en vormen dus geen bedreiging voor het milieu. Al hun producten worden geveerd afgeleverd waardoor er niet wordt gewerkt met verf en/of oplosmiddelen. De gebruikte meubelen die bedrijven hebben afgestaan worden opnieuw verkocht omdat deze nog goed te gebruiken zijn. Dit zorgt uiteraard voor minder afval. Rocor probeert om alles zoveel mogelijk digitaal te houden om papier te sparen. Zo worden offertes en facturen zoveel mogelijk via email verstuurd. Afval wordt zo veel mogelijk gescheiden gehouden en gescheiden afgeleverd.

5.1.6 Autobar

Autobar is een organisatie die verkoopautomaten levert aan andere bedrijven. Stichting Jeugdformaat maakt gebruik van automaten voor warme en koude dranken. Autobar ziet in dat de processen, producten en diensten een negatief effect kunnen hebben op het milieu en willen hier op een verantwoorde manier mee omgaan. Hieronder zal worden weergegeven hoe Autobar dit wil doen:

- Minimaal voldoen aan alle relevante milieuvorschriften;
- Verminderen van het verbruik van energie en verminderen van afvalstoffen;
- Werken met klanten en leveranciers om te ontwikkelen, produceren en verkopen van producten met een minder schadelijk effect op het milieu;

Autobar is ISO 14001 en ISO 9001 gecertificeerd, dit ondersteunt hen in het milieubeleid. Daarnaast heeft Autobar een certificaat voor organische en Fair-trade inkoop⁷¹.

5.1.7 NUON

Als energieleverancier staat NUON midden in de maatschappij. NUON probeert daarom zo goed mogelijk rekening te houden met de wereldwijde milieuproblematiek. NUON vindt dat hun verantwoordelijkheid hierin verder gaat dan de eigen bedrijfsvoering. Daarom probeert NUON de klanten zo veel mogelijk te helpen bij de mogelijkheden om energieverbruik te minimaliseren en het energiegebruik te optimaliseren. NUON onderzoekt en investeert in manieren om energie zo schoon mogelijk op te wekken. Energieproductie worden zoveel mogelijk uit natuurlijke bronnen opgewekt zoals wind, zon, water, warmte en koude⁷².

NUON laat haar milieustandpunt duidelijk naar voren komen in de missie, visie en ondernemingsprincipes.

5.2 Organisatievergelijking soortgelijke organisaties en Facilicom

Om te kijken wat andere organisaties doen op het gebied van milieu is er contact gezocht met meerdere bedrijven. Er is gekozen voor organisaties uit de Jeugdzorgbranche en voor een organisatie met een ander primair proces, namelijk Facilicom. Voor Facilicom is gekozen omdat Facilicom veel vernieuwende ideeën toepassen binnen het facilitaire werkveld. In de volgende subparagrafen zal kort besproken worden wat de uitkomsten zijn van dit onderzoek.

⁷¹ <http://www.autobar.com/Default.aspx?page=319> (19 maart 2008)

⁷² <http://www.nuon.com/nl/over-nuon/profiel/index.jsp> (31 maart 2008)

5.2.1 Organisaties uit de Jeugdzorgbranche

Er zijn verschillende Jeugdzorgorganisaties benaderd voor het externe onderzoek. Er is voor gekozen om gelijksoortige organisaties te benaderen om zo een beeld te kunnen scheppen van wat gebruikelijk is binnen de Jeugdzorg. Er is daarnaast ook gekozen voor Jeugdzorgorganisaties die in het bezit zijn van het HKZ certificaat net als Stichting Jeugdformaaf. Er zijn in totaal 4 gelijksoortige organisaties benaderd; Stek Jeugdzorg in Rotterdam, stichting Horizon in Rotterdam, stichting Lindenhof in Schiedam en stichting Trivium in Dordrecht. Het verslag van de benadering van de soortgelijke organisaties is te vinden in bijlage 11.

Opvallend was dat drie van de vier organisaties niet actief bezig waren op het gebied van milieu. Milieuzorg binnen de organisaties vinden zij geen prioriteit. Eén organisatie wist niet dat het HKZ certificaat ook het aandachtspunt milieu had. Hulpverlening voor jeugdigen en hun ouders vinden zij prioriteit van de organisatie.

Alleen stichting Horizon in Rotterdam gaf aan aandacht geschonken te hebben aan het milieu. Ze gaf aan dat het maar net is wat er onder milieu wordt verstaan binnen de organisatie. Dit omdat het HKZ niet specifiek iets voorschrijft. Stichting Horizon verstaat onder milieu de hygiëne van levensmiddelen (HACCP). De wet wordt gevolgd voor zover dit mogelijk is. Afvalscheiding is in Rotterdam bijvoorbeeld al niet mogelijk aangezien de gemeente het afval niet gescheiden ophaalt. Ook stichting Horizon vindt het primaire proces, het ondersteunen van jongeren en hun ouders bij de opvoeding, het belangrijkste. Op het gebied van milieu gaat het er bij hun vooral om dat wordt vastgelegd wat reeds wordt gedaan.

5.2.2 Facilicom

Er is gekozen om bij Facilicom langs te gaan omdat zij in hun kantoor in Schiedam veel vernieuwende ideeën hebben toegepast op het gebied van facilitair beheer. Facilicom Services Group verzorgt al meer dan 40 jaar facilitaire diensten voor externe bedrijven. Op vrijwel elk facilitair gebied zijn zij inzetbaar. Het bezoek vond plaats op het hoofdkantoor in Schiedam. Na het bezoek aan het hoofdkantoor en uit het boek Het facilitaire kantoorgebouw – Facilicom the case zijn veel raakvlakken met het aspect milieu te vinden. Het volledige verslag van het bezoek aan Facilicom is te vinden in bijlage 12. Hieronder zal kort worden weergegeven waar Facilicom zich mee bezig houdt:

- Afvalscheiding, duidelijk gecommuniceerd door afvalstromenkaart;
- Kleine prullenbak om afval zoveel mogelijk te voorkomen;
- Klimaatraam (dubbelwandige constructie van isolatieglas en licht- en zonwering);
- Energielabel A++;
- Gesloten gebouw, warmte en koelte worden in het pand gehouden;
- Betonkernactivering, door goede isolatie is er slecht een beperkte capaciteit nodig voor koelen en verwarmen;
- Licht op etages wordt aangestuurd door de entree tourniquets in de hal;
- Digitaliseren van documenten.

5.2.3 De vergelijking

Zoals in paragraaf 5.2.1 en paragraaf 5.2.2 te lezen was, zitten er veel verschillen tussen de soortgelijke organisaties en Facilicom. Zo zijn de soortgelijke organisaties niet actief op het gebied van milieu, ookal zou dit wel zo moeten zijn volgens het HKZ certificaat. Facilicom doet veel aan het milieu. Stichting Jeugdformaat komt dus het meeste overeen met de soortgelijke organisaties.

5.3 Gesprek met Bedrijfsmilieudienst Haaglanden BV

Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de Bedrijfsmilieudienst Haaglanden BV (BMD). Dit om duidelijk te krijgen wat zij doen en wat zij eventueel in de toekomst voor Stichting Jeugdformaat kunnen betekenen. De BMD helpt organisaties om hun milieuzaken goed aan te pakken. De volgende activiteiten bieden zij aan:

- Geven van voorlichting en informatie op milieugebied;
- Uitvoeren van een nulfase onderzoek voor een doorlichting van de organisatie op het gebied van milieu;
- Controleren de technische milieuvorzieningen in het bedrijf;
- Adviseren bij hergebruik van grond- hulp- en afvalstoffen;
- Opzetten van een milieuzorgsysteem met de organisatie;
- Adviseren en begeleiden bij het aanvragen van milieuvergunningen en verdere contacten met de overheid;
- Verwijzen naar gespecialiseerde milieutechnische en juridische bureaus;
- Voorstellen doen tot integratie van milieuzorg in de bedrijfsvoering.

Om gebruik te kunnen maken van hun diensten dient er een jaarlijkse deelnemersbijdrage betaald te worden. Adviesdagen worden volgens offerte begroot. Voor het verslag van het gehele gesprek wordt verwezen naar bijlage 13.

Samenvatting

De grote leveranciers waar huisvesting & facilitair beheer gebruik van maakt, besteden veel aandacht op het gebied van milieu.

Geconcludeerd kan worden dat Stichting Jeugdformaat te vergelijken valt met de soortgelijke organisaties.

De Bedrijfsmilieudienst is een organisatie die hulp kan bieden aan bedrijven om de milieuzaken goed aan te pakken.

Hoofdstuk 6 Conclusies en aanbevelingen

In de voorgaande hoofdstukken is het onderzoek weergegeven. Uit deze resultaten kunnen een aantal conclusies getrokken worden. Deze conclusies zullen uiteindelijk bijdrage aan de beantwoording van de centrale probleemstelling van dit onderzoek. Om een antwoord te krijgen op de centrale probleemstelling worden in dit hoofdstuk ook de aanbevelingen besproken.

6.1 Conclusies

Na het uitvoeren van het onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

Algemeen

- Stichting Jeugdformaat is volgens de theorie van Mintzberg een professionele organisatie met een complex en niet routinematig primair proces. Een nadeel hiervan is de 'hokjesgeestmentaliteit'. Ondersteunende activiteiten worden hierdoor gezien als een last, waardoor de ondersteunende activiteiten vaak moeizaam verlopen en meer tijd in beslag nemen dan nodig.
- Stichting Jeugdformaat wil geen 'groene' organisatie worden. Dit omdat de hulpverlening de belangrijkste bestaansreden voor de organisatie is.
- Medewerkers van de stichting moeten niet te veel belast worden met milieuaspecten, maar moeten zich volledig kunnen richten op de hulpverlening.
- Er zijn verschillende subsidies waaronder de MIA, VAMIL en de EIA. Stichting Jeugdformaat maakt hier in de huidige situatie geen gebruik van.
- Gelijksortige organisaties met het HKZ certificaat houden zich niet actief bezig op het gebied van milieu. Stichting Jeugdformaat komt hier mee overeen.

Verantwoording

- Binnen Stichting Jeugdformaat is op dit moment nog niet vastgelegd welke afdeling verantwoordelijk is voor de milieuaspecten binnen de organisatie. Dit houdt in dat niemand zich nog bezighoudt met de milieuaspecten van Stichting Jeugdformaat.

Wet en regelgeving

- Het HKZ eist van de organisatie dat er moet worden voldaan aan de wettelijke en binnen de sector gebruikelijke normen.
- Wet en regelgeving is nog niet toegepast in de organisatie en wordt ook nog niet in de organisatie geborgd.
- Stichting Jeugdformaat moet voldoen aan het Activiteitenbesluit Milieubeheer aangezien zij niet meldings- en vergunningsplichtig zijn. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat de bedrijfsvoering van Stichting Jeugdformaat geen tot weinig negatieve gevolgen heeft op het gebied van milieu.

- Nog niet al het afval wordt gescheiden. Zo worden de cartridges en de batterijen bij het restafval gegooit.
- Het is locatieafhankelijk of afval in de omgeving van de locatie wordt opgeruimd. Dit omdat hier nog niets over is vastgelegd binnen Stichting Jeugdformaat.
- Het onderwerp energie uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer verdient extra aandacht aangezien een aantal locaties boven het jaarverbruik zitten van de aangegeven m³ aardgas en KWh aan elektriciteit.
- Na het invullen van de puntenlijst op het gebied van vervoer uit de Regeling algemene inrichting Milieubeheer, is gebleken dat Stichting Jeugdformaat nog niet voldoende punten heeft behaald en dus nog niet voldoet aan de wet en regelgeving betreffende dit onderwerp.
- De bedrijfsvoering van Stichting Jeugdformaat brengt geen geluidsoverlast met zich mee, het is daarom aannemelijk dat er geen sprake is van het overschrijden van het aantal decibels.

Milieubeleid

- Stichting Jeugdformaat heeft nog niets vastgelegd op het gebied van milieu. Hierdoor wordt er niet naar de medewerkers gecommuniceerd wat er van hen verwacht wordt.

Milieuzorgsysteem

- Het hebben van een milieuzorgsysteem is niet wettelijk verplicht. Het is de keus van de organisatie zelf.

Inkoop

- In de huidige situatie wordt er nog niet gelet op de milieuvriendelijkheid van de leveranciers van Stichting Jeugdformaat.
- In de inkoopvoorwaarde wordt er alleen gewezen op de verpakkingen van de geleverde producten. Deze moeten voldoen aan de wettelijke eis met betrekking tot de verpakkingen.
- De hoofdleveranciers van de afdeling huisvesting & facilitair beheer zetten zich in voor een beter milieu.

Bewustwording

- Op dit moment worden medewerkers niet geattendeerd op de milieuaspecten binnen de organisatie. Hierdoor kunnen er onduidelijkheden ontstaan over wat de medewerkers kunnen betekenen voor een beter milieu binnen de organisatie.

6.2 Aanbevelingen

Om een antwoord te krijgen op de centrale probleemstelling worden er aanbevelingen geformuleerd. Tijdens het onderzoek stond de volgende probleemstelling centraal:

Op welke wijze kan Stichting Jeugdformaat op een verantwoorde manier omgaan met het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de geldende wet- en regelgeving, het certificaat van stichting

Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector, en de wensen en eisen van Stichting Jeugdformaat?

Nu zullen de aanbevelingen worden weergegeven voor Stichting Jeugdformaat.

Algemeen

Het advies is om op het gebied van milieu niet meer te gaan doen dan op dit moment, maar om het gehele proces anders in te richten, een plek te geven binnen de organisatie door middel van beleid en door er meer aandacht aan te besteden. In onderstaande punten wordt dit verder uitgewerkt.

Verantwoording

Zoals bij het algemene stukje vermeld werd, zal het gehele onderdeel milieu ergens moeten worden ondergebracht in de organisatie. Hiervoor zal ergens de verantwoordelijkheid neergelegd moeten worden. Het advies is om dit bij de afdeling huisvesting & facilitair beheer onder te brengen. De afdeling heeft veel te maken met de inkoop van goederen en de diensten voor de gehele organisatie zoals de kantoorartikelen en de schoonmaak en kunnen daar al kijken naar milieuvriendelijke oplossingen.

Binnen de afdeling huisvesting & facilitair beheer zal iemand de uiteindelijke verantwoording moeten krijgen over de milieuaspecten binnen de organisatie. Alleen op die manier kan er voor gezorgd worden dat de milieuaspecten een permanente plaats binnen de organisatie krijgen. Deze persoon zal tevens de adviseur en het doorgeefluik van de organisatie worden.

Taken die hierbij horen zijn:

- Het bijhouden en het (laten) controleren van relevante milieu wet en regelgeving
- Adviseren binnen de organisatie aangaande het milieu
- Waar nodig aanpassingen aanbrengen en het bijhouden van milieudocumenten

Wet en regelgeving

Als organisatie zal er altijd moeten worden voldaan aan de geldende wet en regelgeving. Deze wetten dienen ingevoerd te worden in de organisatie. Eén keer per jaar zal er gekeken moeten worden of de milieu wet en regelgeving is gewijzigd. Er zal dan gekeken moeten worden naar wat de huidige situatie is en of deze in overeenstemming is met de wet en regelgeving.

Veranderingen in wet en regelgeving zijn eenvoudig terug te vinden op het internet. Hiervoor dienen de volgende stappen te worden doorlopen:

1. Ga naar www.antwoordvoorbedrijven.nl;
2. Klik op zoek, zonder een zoekterm in te vullen;
3. Op de volgende pagina kan in de balk 'Zoeken in' 'nieuwe wetten en regels' geselecteerd worden;

4. Overzicht van alle nieuwe wet en regelgeving verschijnt;
5. Vervolgens kan er verder gezocht worden op onderwerp, zoals het onderwerp milieu.

Er moet gezorgd worden voor een zekere borging bij de milieu wet en regelgeving. Het advies is om dit te doen met behulp van de Plan Do Check Act methode van Deming. Door gebruik te maken van deze methode wordt er planmatig gewerkt en wordt er gewerkt aan continue verbetering⁷³. De Plan Do Check Act methode van Deming wordt uitgelegd in bijlage 14.

De controle van de panden zal niet veel tijd in beslag nemen aangezien de afdeling huisvesting & facilitair beheer weet wat er in een jaar is veranderd in de panden.

Om te voldoen aan de wet en regelgeving wordt geadviseerd de volgende punten te volgen:

Afval

Cartridges en batterijen zullen in het vervolg gescheiden moeten worden ingeleverd en afgevoerd. Voor de cartridges kunnen bij de leverancier speciale verzamelboxen aangevraagd worden waar lege cartridges kunnen worden bewaard. Vervolgens kunnen deze weer worden aangeboden aan de leverancier op het moment dat de box vol is.

Lege batterijen kunnen bij veel winkels ingeleverd worden. Voornamelijk de winkels waar batterijen verkocht worden. Door ze bij die winkels in te leveren kan er tevens een reischeque worden gewonnen die weer gebruikt kan worden voor uitstapjes met de jongeren.

Omgeving

Op het eigen terrein van Stichting Jeugdformaat zal het zwerfafval opgeruimd moeten worden. Dit dient te gebeuren om de uitstraling van de organisatie positief te beïnvloeden en om te voldoen aan de wet en regelgeving. Het advies is om de medewerkers het zwerfafval op te laten ruimen.

Energie

Om te voldoen aan de milieu wetgeving op het gebied van energie dient er gekeken te worden naar mogelijke besparingen in het energieverbruik. Er kunnen daarbij standaard aanpassingen gedaan worden waardoor er al wordt bezuinigd. Hierbij valt onder anderen te denken aan:

- Goede isolatie van de huizen en kantoren;
- Geen apparaten op stand-by;
- Apparaten uitschakelen indien niet meer in gebruik;
- Spaarlampen;
- Spaardouchekop;
- Goed onderhoud van de cv-ketel;
- Verwarming graadje lager;
- Lichten uitdoen bij verlaten van de ruimte;

⁷³ Maas en Pleunis: Facility management. Eerste druk, Alphen aan den Rijn: Kluwer, 2001 ISBN 9014077947

- Aankoop van energiezuinige apparaten.

Vervoer

Om te voldoen aan de wet en regelgeving met betrekking tot vervoer kan er gekeken worden naar de mogelijkheden binnen de organisatie voor de volgende punten:

- Regeling die leidt tot minder reisdagen, bijvoorbeeld thuiswerken;
- Vergoeding voor stallingkosten op het station voor fiets et cetera;
- OV-kosten volledig vergoeden;
- Gebruik van auto niet vergoeden;
- Beschikken over een regeling voor primair OV gebruik;
- Lease-auto's met energielabel A en B aanschaffen;
- Beschikken over collectieve bedrijfsauto's met alleen energielabel A en B;
- Bevorderen van wonen in de buurt van de organisatie of een OV-locatie;
- Beschikken over een woon- werkvergoeding regeling die autokosten tot maximaal 30 kilometer wegafstand vergoed.

Milieubeleid

Om aan derden duidelijk te maken hoe de organisatie denkt over milieu, is het advies om een milieubeleid op te stellen. Medewerkers weten op die manier ook wat er van ze verwacht wordt en ze kunnen aangesproken worden op milieuvriendelijk gedrag.

Het milieubeleid dient kort, duidelijk en gemakkelijk terug te vinden te zijn. Het advies is dan ook om het milieubeleid op intranet te plaatsen. Hierdoor kan iedereen er op elk moment bij. Daarnaast moeten nieuwe medewerkers bij indiensttreding het milieubeleid te zien krijgen. Om er zeker van te zijn dat zij het lezen kan er gevraagd worden om te tekenen voor kennisneming. Het milieubeleid is terug te vinden in bijlage 15.

Milieuzorgsysteem

Geadviseerd wordt dat Stichting Jeugdformaat geen milieuzorgsysteem voor een ISO 14001 certificaat gaat opzetten. Ook al is een certificaat goed voor het bedrijfsimago, er zal veel tijd in gaan zitten om het certificaat te behouden. Een certificaat kwijtraken kan een zeer negatief effect hebben op het bedrijfsimago.

Wanneer er gekeken wordt naar de kernelementen die een milieuzorgsysteem dient te bevatten, kan Stichting Jeugdformaat hier wel rekening mee houden. Hieronder wordt weergegeven hoe de stichting kan voldoen aan de kernelementen, welke tevens terugkomen in de overige adviezen:

- Doelen → dit komt te staan in het milieubeleid. Hierin wordt namelijk aangegeven wat de organisatie belangrijk vindt op het gebied van milieu.

- Procedures en borging → de verantwoording en taken moeten worden ondergebracht bij huisvesting & facilitair beheer. Daarnaast moet er jaarlijks worden gezorgd voor borging van wet en regelgeving door middel van Plan Do Check Act.
- Inzage → Maak voor iedereen bekend wat er allemaal is gedaan op het gebied van milieu binnen de organisatie. Door het op het intranet te plaatsen kan iedereen het raadplegen. Ook kunnen externen die hier misschien naar gaan vragen, bijvoorbeeld voor de audit voor het HKZ certificaat alle informatie gemakkelijk bekijken.

Inkoop

Het advies is om in de toekomst samen te werken met milieuvriendelijke leveranciers. Dit zal ook in de inkoopvoorwaarden naar voren moeten komen. Het advies is om de volgende zin toe te voegen aan de inkoopvoorwaarden:

Stichting Jeugdformaat prefereert samenwerking met leveranciers die kunnen aantonen actief bezig te zijn op het gebied van milieu.

De afdeling huisvesting & facilitair beheer kan ook bij de inkoop van producten rekening houden met het milieu. Zo kan er gelet worden op milieuvriendelijke alternatieven. Daarbij kan gedacht worden aan papieren/kartonnen pennen in plaats van plastic. Dit is een stukje milieupreventie.

Milieupreventie is vooral gericht op het voorkomen van afval en emissies. De organisatie neemt dan zelf maatregelen om bijvoorbeeld het papierverbruik te verminderen, te kijken naar energiebesparingen en de inkoop van milieuvriendelijke artikelen.

Tevens moet er bij de aanschaf van nieuwe installaties en elektrische apparatuur gekeken worden of er via de MIA, VAMIL en EIA subsidies mogelijk zijn.

Bewustwording

Stichting Jeugdformaat zal het milieu meer onder de aandacht moeten brengen van de medewerkers. De medewerkers moeten in gaan zien dat door kleine dingen al veel kan worden bereikt op het gebied van milieu en dat het vooral geen belemmering in hun werkzaamheden hoeft te zijn. Wanneer medewerkers inzien dat de activiteiten niet veel tijd in beslag zullen nemen, zal de weerstand vanuit de organisatie verkleinen.

Na een gesprek bij Sophia Revalidatie waar op dit moment een energiecampagne aan de gang is, is het advies voor Stichting Jeugdformaat op een bewustwordingscampagne op te zetten. Een verslag van het gesprek bij Sophia Revalidatie is te vinden in bijlage 16.

Bij de bewustwordingscampagne zal het gaan om het aansnijden van aandachtspunten en het attenderen van medewerkers hierop. Deze campagne moet op een eenvoudige manier veel mensen bereiken. Hierbij kan gedacht worden aan posters, meldingen op het intranet, de nieuwsbrief etc. Hierin kunnen milieukeuzes geplaatst worden zoals wat het verbruik is van de stichting, wat het kost per jaar en wat medewerkers zelf allemaal kunnen doen om een bijdrage te leveren. Het advies is om

jaarlijks deze campagne te herhalen om zo de medewerkers steeds opnieuw ermee in aanraking te laten komen.

Voor Stichting Jeugdformaat kan er bij de bewustwordingcampagne gedacht worden aan de volgende onderdelen:

- Posters met daarop mogelijke besparingen;
- Artikel in de nieuwsbrief plaatsen om mensen te attenderen op milieuaspecten binnen Stichting Jeugdformaat, waar zij invloed op uit kunnen oefenen;
- Artikel op het intranet plaatsen om mensen te attenderen op milieuaspecten binnen Stichting Jeugdformaat, waar zij invloed op uit kunnen oefenen;
- Melding bij afsluiten van computer waarbij geattendeerd wordt op het uitschakelen van de elektrische apparaten, de verwarming en de verlichting.
- Bij lichtknopjes op de kamers en toiletten kaartjes met 'licht uit bij verlaten van werkplek'

Op het moment dat deze aanbevelingen worden opgevolgd, is er sprake van een antwoord op de probleemstelling van dit onderzoek. De consequenties van deze aanbevelingen zullen in het volgende hoofdstuk besproken worden.

Uit de aanbevelingen ontstaat een nieuw project. Het projectplan is terug te vinden in bijlage 17.

Hoofdstuk 7 Consequenties van de aanbevelingen

Veranderingen in een organisatie zonder consequenties zijn niet mogelijk. Op het gebied van personeel, organisatie en financiën zullen er altijd gevolgen bij komen kijken. Deze gevolgen hoeven niet alleen maar negatief voor Stichting Jeugdformaat te zijn.

7.1 Organisatorische consequenties

Milieubeleid opstellen is de meest belangrijke organisatorische consequentie. Op die manier wordt het een vast onderdeel van de bedrijfsvoering. Dat houdt wel in dat het bekend moet zijn en geaccepteerd moet worden door alle medewerkers van Stichting Jeugdformaat. Het invoeren van een milieubeleid brengt met zich mee dat er nieuwe activiteiten zullen ontstaan in de organisatie, waardoor er automatisch tijd voor vrijgemaakt moet worden. Deze consequentie heeft voornamelijk betrekking op de afdeling huisvesting & facilitair beheer, aangezien de activiteiten bij hen zullen worden ondergebracht.

Het controleren van wet en regelgeving, zal een terugkerend proces zijn. Dit houdt in dat de aandacht op dit gebied in de organisatie altijd op peil zal moeten blijven.

Door alleen maar samen te willen werken met leveranciers die milieu hoog in het vaandel hebben staan, ontstaan er beperkingen in de keuze van nieuwe leveranciers. Het zoeken naar milieuvriendelijke leveranciers zal ook meer tijd in beslag nemen.

7.2 Personele consequenties

Met de invoering van een milieubeleid in de organisatie zal er iemand de verantwoording moeten krijgen voor dit organisatieonderdeel. Het advies was om dit bij iemand onder te brengen van de afdeling huisvesting & facilitair beheer. Bij een van de medewerkers zal er dus tijd vrij gemaakt moeten worden om hier aandacht aan te schenken. Tevens moet er tijd vrij gemaakt worden voor het implementeren en het bijhouden van de milieuwet en regelgeving.

De medewerkers zullen niet veel consequenties ervaren van de in te voeren adviezen. Zij zullen alleen zelf beter op moeten letten op hun handelen. Zo zal het ze ook niet meer tijd kosten. Wanneer de medewerkers inzien dat het ze niet meer tijd gaat kosten, zal de weerstand ook beperkt blijven.

Alle medewerkers zullen bekend moeten zijn met het feit dat de organisatie waar zij werkzaam zijn, actief aandacht besteedt aan de zorg voor het milieu waar het primaire proces dit mogelijk acht. Dit wordt mogelijk gemaakt door de bewustwordingscampagne. Eén medewerker zal zich hier mee bezig moeten gaan houden.

7.3 Financiële consequenties

Er zal bij de afdeling HV&FB geld vrij moeten worden gemaakt om dit project goed en volledig te kunnen afronden. Aangezien dit project geen ingrijpende veranderingen met zich meebrengt zal dit budget niet groot hoeven te zijn. Veel aanpassingen kunnen doorgevoerd worden bij vervanging van huidige producten.

De eerste financiële consequentie die aan de adviezen zit is de personeelskosten die het project met zich meebrengt. In dit projectvoorstel is naar voren gekomen dat de projectgroep circa 70 uur bezig is met dit project. Voor dit project zal het komen op een bedrag van € 1050,- aan personeelskosten voor de projectgroep⁷⁴.

De projectgroep wordt ondersteund door de afdelingen communicatie en P&O. Zij steken bij elkaar 12 uur in dit project. Dat komt op € 180,- aan personeelskosten voor de ondersteuning⁷⁵.

Geschat wordt dat de verantwoordelijke gemiddeld 5 uur per maand bezig zal zijn met het onderwerp milieu, wanneer er gekeken wordt naar de periodieke werkzaamheden. Dit is inclusief het zoeken naar milieuvriendelijke leveranciers, wijzigingen doorvoeren en documentatie. Dit zal komen op een bedrag van € 1.200,- per jaar⁷⁶.

Leveranciers die milieuvriendelijk werken, kunnen misschien duurder zijn dan leveranciers die hier geen aandacht aan besteden, maar uiteindelijk zal het zichzelf terugverdienen doordat de organisatie zelf geen grote investeringen hoeft te doen om aandacht te schenken aan het milieu.

De posters voor de bewustwordingscampagne zullen ook geld met zich meebrengen. Echter door de posters zelf in elkaar te zetten en zelf uit te printen, zullen er kosten bespaard worden.

Naast kosten zijn er ook baten die bij de adviezen komen kijken. Hierbij kan gedacht worden aan de subsidies die te verkrijgen zijn bij de aanschaf van nieuwe installaties et cetera. Daarnaast kunnen besparingen in het energieverbruik uiteindelijk ook de energiekosten positief beïnvloeden.

⁷⁴ Berekening: 70 uur x € 15,- per uur (uitgangspunt van € 2000 bruto p/m) = € 1050,-

⁷⁵ Berekening: 12 uur x € 15,- per uur (uitgangspunt van € 2000 bruto p/m) = € 180,-

⁷⁶ Berekening: 5uur x 12 maanden x € 15,- per uur (uitgangspunt van € 2000 bruto p/m) = € 900,-

Bronvermelding

Boeken

- Meijden, van der D.: Milieurecht in de praktijk Wolters Noordhoff Groningen - Houten, vierde druk, 2002 ISBN 900143102
- ir. P. Voskamp.: Handboek kantoorinnovatie ergonomie en milieu. 5^e herziene druk, Den Haag: Sdu uitgevers, 2000, ISBN 9012089573
- P.Thuis: Toegepaste organisatiekunde. Derde druk. Houten: Wolters Noordhof Groningen, 2003 ISBN 9001860397
- Maas en Pleunis: Facility management. Eerste druk, Alphen aan den Rijn: Kluwer, 2001 ISBN 9014077947
- D. van der Meijden: Milieuzorg in bedrijf. Vierde druk, Houten: Wolters-Noordhoff Groningen, 2002. ISBN 900143102
- J.Th. Kedzierski, M.C> Vlemmix: Kwaliteit en beheer. Vierde druk. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. 2001. ISBN 9031328146
- P.H.J. Janssen: Het facilitaire kantoorgebouw – Facilicom the case. 2006. Den haag: Deltahage. ISBN 905472-008-5

Internet

- <http://www.bizztools.info/downloads/verantwoording.pdf> (26 februari 2008)
- <http://www.os.amsterdam.nl/onderzoek/40230/> (27 februari 2008)
- <http://www.cop.hva.nl/artefact-785-nl.html> (5 maart 2008)
- <http://www.carrieretijger.nl/functioneren/communiceren/mondeling/modellen/interview> (5 maart 2008)
- http://www.minvws.nl/images/fo-wet-jeugdzorg_tcm19-96761.pdf (13 februari 2008)
- <http://www.jeugdformaat.nl/> (11 februari 2008)
- <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=19024> (18 februari 2008)
- http://overheidsloket.overheid.nl/index.php?p=product&product_id=1000076 (26 februari 2008)
- <http://aim.vrom.nl/> (26 februari 2008)
- http://aim.vrom.nl/knownledges/aim/pdf/Milieuvoorschriften_3l3na6tkz0.pdf (27 februari 2008)
- <http://www.nca-advies.nl/BIM.htm> (2 maart 2008)
- <http://www.iso14000.nl/watwaarom.html> (7 februari 2008)
- <http://www.iso14000.nl/zeven.html> (7 februari 2008)
- http://www.gimnet.nl/mz_pl_beleidsverklaring.php (28 februari 2008)
- <http://www.hkz.nl/content/view/54/143/> (5 februari 2008)
- <http://www.hkz.nl/content/view/1203/76/> (28 april 2008)

- <http://www.hkz.nl/content/view/264/76/> (5 februari 2008)
- <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=9498> (1 april 2008)
- http://www.senternovem.nl/vamil_mia/ (1 april 2008)
- <http://www.senternovem.nl/eia/index.asp> (1 april 2008)
- http://www.senternovem.nl/eia/Financieel_voordeel/index.asp (1 april 2008)
- <http://www.infomil.nl/aspx/get.aspx?xdl=/views/infomil/xdl/page<mldt=160787&Sitldt=111&Vardldt=82> (2 maart 2008)
- <http://www.infomil.nl/aspx/get.aspx?xdl=/views/infomil/xdl/page<mldt=160791&Sitldt=111&Vardldt=82> (2 maart 2008)– Kwaliteit - HKZ normen (22 februari 2008)
- <http://www.energieprijzen.nl/energiebronnen.asp> (4 maart 2008)
- <http://www.energielabel.nl/> (2 maart 2008)
- <http://www.energielabel.nl/pagina?onderwerp=Energielabel%20apparaten> (2 maart 2008)
- <http://www.energielabel.nl/pagina?onderwerp=Energielabel%20woningen> (2 maart 2008)
- <http://www.hectas.nl/> (11 maart 2008)
- <http://www.avrvangansewinkel.eu/nl/activity/grondstoffen-en-energie.aspx> (11 maart 2008)
- <http://www.avrvangansewinkel.eu/nl/company/Duurzaamheid.aspx> (11 maart 2008)
- <http://www.lyreco.nl/> (11 maart 2008)
- http://www.ikea.com/ms/nl_NL/about_ikea_new/our_responsibility/climate_change/index.html (18 maart 2008)
- http://www.ikea.com/ms/nl_NL/about_ikea_new/our_responsibility/forestry/index.html (18 maart 2008)
- http://www.ikea.com/ms/nl_NL/about_ikea_new/our_responsibility/products_materials/index.html (18 maart 2008)
- <http://www.autobar.com/Default.aspx?page=319> (19 maart 2008)
- <http://www.nuon.com/nl/over-nuon/profiel/index.jsp> (31 maart 2008)
- <http://www.journalinks.be/steekproef/> (18 april 2008)
- <http://www.facilicom.nl/facilicom/index.jsp?nav=536&loc=1359&det=18258> (14 maart 2008)
- <http://www.adburdias.nl/kwaliteitssysteem.htm> (10 april 2008)
- <http://www.eecare.nl/> (14 april 2008)

Overig

- Activiteitenbesluit Milieubeheer
- Regeling algemene regels inrichtingen milieubeheer
- Holmgren, I: Oriëntatieverslag Stichting Jeugdformaat FB. Rijswijk: Stichting Jeugdformaat, 2007
- Strategisch beleid Jeugdformaat - februari 2004
- Visieplan afdeling huisvesting & facilitair beheer 7 december 2006
- Wet Milieubeheer
- Besluit woon en verblijfsgebouwen milieubeheer

- Genet, C.M. Methode van onderzoek en de markt, Den Haag: Haagse Hogeschool, opleiding facility management, 2004/2005 Code: 2384
- Mante, Y.A. Handleiding schriftelijke rapportage, Den Haag: Haagse Hogeschool, opleiding facility management, 2004/2005 Code: 2318